

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

Politickogeografický pohled na uznání státní suverenity: Případová studie Palestiny

Bakalářská práce

Studijní program: B1301 - Geografie
Studijní obor: 1301R022 - Aplikovaná geografie
Autor práce: **Alena Procházková**
Vedoucí práce: RNDr. Artur Boháč, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Politickogeografický pohled na uznání státní suverenity: Případová studie Palestiny

Jméno a příjmení: **Alena Procházková**
Osobní číslo: P17000338
Studijní program: B1301 Geografie
Studijní obor: Aplikovaná geografie
Zadávací katedra: Katedra geografie
Akademický rok: **2018/2019**

Zásady pro vypracování:

1. Kompilační metoda – analýza dostupné literatury a dalších zdrojů
2. Propojené teoretických poznatků s konkrétními případovými studii
3. Zpracování statistických dat a kartografických materiálů
4. Zpracování do požadované politickogeografické formy

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 40 stran
Forma zpracování práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

BAAR, Vladimír. Národy na prahu 21. století. Emancipace nebo nacionalismus?. Vyd. 2. Ostrava: Ostravská univerzita, 2002, 415 s. Universum. ISBN 80-86101-66-5.

BÍLÝ, Jiří. Základy státovědy, politologie a sociologie. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, 198 s. ISBN 80-86861-24-4.

ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. 3., aktualiz. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2013, 329 s. ISBN 978-80-87474-90-7.

FILIP, Jan a SVATOŇ, Jan. Státověda. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 400 s. ISBN 978-80-7357-685-1.

HOLLÄNDER, Pavel. Základy všeobecné státovědy. 3. vyd., (Ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 2. vyd.). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 429 s. ISBN 978-80-7380-395-7.

CHOMSKY, Noam, PAPPÉ, Ilan a BARAT, Frank. O Palestině. Přeložil Barbora VOTAVOVÁ. V Olomouci: Broken Books, 2015, 190 s. ISBN 978-80-905309-9-7.

MIDDLETON, Nick. Atlas zemí, které neexistují: padesát oficiálně neuznaných států, o kterých se málo ví. Přeložil Rani TOLIMAT. Praha: 65. pole, 2016, 232 s. ISBN 978-80-87506-77-6.

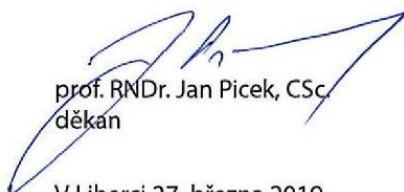
RIEGL, Martin. Proměny politické mapy po roce 1945. Praha: Grada, 2013, 238 s. Politologie. ISBN 978-80-247-4111-6.

SHLAIM, Avi. Izrael a Palestina: přehodnocení, revidování, vyvracení. Přeložil Daniela BARTÁKOVÁ. Praha: Academia, 2016, 378 s. XXI. století, sv. 39. ISBN 978-80-200-2544-9.

Vedoucí práce: RNDr. Artur Boháč, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání práce: 23. října 2018

Předpokládaný termín odevzdání: 15. dubna 2019

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

V Liberci 27. března 2019

L. S.

doc. RNDr. Kamil Zágoršek, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beruna vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

27. 1. 2019

Alena Procházková

Anotace

Tato práce se v teoretické části zaměří na problematiku uznání suverenity státu. Vymezí a popíše kritéria státnosti, popíše konstitutivní a deklaratorní teorii státního uznání. Dále vymezí typy mezinárodního uznání a jejich postavení. Praktická část se bude zabývat aplikací kritérií státnosti na Palestinu, která již mnoho let usiluje o mezinárodní uznání a získání plné suverenity, a zjistí, zda Palestina tato kritéria splňuje.

Klíčová slova

suverenita, státnost, uznání, Palestina

Anotation

This thesis focuses on the issue of recognition of state sovereignty in the theoretical part. It defines and describes the criteria of statehood. Describes the cosmic and declarative theory of state recognition. It will further define the types of international recognition and their status. The practical part deals with the application of the criteria of statehood to Palestine, which has for many years sought international recognition and gaining full sovereignty, and finds out if Palestine meets these criteria.

Keywords

sovereignty, statehood, recognition, Palestine

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala RNDr. Arturovi Boháčovi, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce a za rady a připomínky, které mi během konzultací poskytl. Dále bych ráda poděkovala své rodině, která mě bezmezně podporovala po celou dobu studia.

Seznam zkratek

OSN – Organizace spojených národů (*United Nations Organization*)

DRK – Demokratická republika Kongo

UNSCOP – Komise OSN pro Palestinu (*United Nations Special Committee on Palestine*)

UNEF – Pohotovostní jednotky OSN (*United Nations Emergency Force*)

OOP – Organizace pro svobodnou Palestinu (*Palestine Liberation Organization (PLO)*)

PAÚ – Palestinská autonomní území (*Palestinian autonomy*)

FATAH – Palestinské národně osvobozené hnutí (*Harakat al-Tahrir al-Watani al-Filastini*)

HAMÁS – Hnutí pro osvobození Palestiny (*Harakat al-Muqawama al-Islamiya*)

LFOP – Lidová fronta pro osvobození Palestiny (*al-Džabha aš-Ša'abiya li-Tahriri Filastin*)

VB – Velká Británie

NDR – Německá demokratická republika

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

IMF – Mezinárodní měnový fond (*International Monetary Fund*)

USA – Spojené státy americké

ČSFR – Československá federativní republika

ČSR – Československá republika

ČSSR – Československá socialistická republika

UNRWA – Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*)

EU – Evropská unie

ČSÚ – Český statistický úřad

USD – americký dolar

Některé zkratky jsou odvozeny z anglického názvu (např. UNRWA), jiné z českého překladu (např. OOP).

Obsah

Bakalářská práce.....	1
Prohlášení	4
Seznam zkratk	8
Úvod.....	12
TEORETICKÁ ČÁST.....	14
1.Stát.....	14
2.Kritéria státnosti	14
2.1.Stálé obyvatelstvo	14
2.2.Vymezené státní území.....	14
2.3.Efektivní vláda	15
2.4.Schopnost interakce s dalšími státy.....	16
3.Státní suverenita	16
4.Teorie uznání státu a vlády.....	17
4.1.Konstitutivní.....	17
4.2.Deklaratorní.....	17
5.Typy mezinárodního uznání	17
5.1.De jure	17
5.2.De facto	17
5.3.Vyslovené a tacitní uznání.....	18
6.Způsoby vzniku a zániku nového státu	19
6.1.Prvotní osídlení	19
6.2.Sloučení (fúze)	19
6.3.Odtržení (secese).....	19

6.4.Rozpad (dismembratio)	20
PRAKTICKÁ ČÁST – PŘÍPADOVÁ STUDIE PALESTINA	21
1.Stručná historie.....	21
1.1.Palestina do roku 1920	21
1.2.Britský mandát Palestina	22
1.3.Palestina a Izrael od roku 1947 do konce 20. století	25
2.Organizace usilující o Palestinskou samostatnost	32
2.1.Al-Fatah.....	32
2.2.Organizace pro osvobození Palestiny.....	32
2.3.Hamás	33
2.4.Fidajíni	33
2.5.Lidová fronta pro osvobození Palestiny.....	33
2.6.B'Tselem	34
3.Současná situace Palestiny	34
3.1.Obyvatelstvo.....	34
3.2.Náboženství	35
3.3.Sociální problémy	35
3.4.Mezinárodní vztahy.....	37
4.Závěr.....	42
Citovaná literatura	44
Seznam příloh.....	50
Obrazové přílohy.....	51

Úvod

Na začátku 20. století existovalo na světě kolem padesáti široce uznávaných států. Tento počet se navyšoval v několika vlnách. První vlna proběhla po první světové válce, kdy došlo k rozpadu Rakouska-Uherska a Osmanské říše. Konec druhé světové války a rostoucí nacionalismus v koloniích vedl k rozpadu koloniálních mocností a procesu dekolonizace. Poslední vlna nárůstu suverénních států proběhla v 90. letech, kdy se rozpadla Jugoslávie a SSSR. V současnosti můžeme na politické mapě světa objevit 193 samostatných států, což nám napovídá, že téma státní suverenity je stále aktuální.

V politické sféře se však objevují i subjekty, které o svou suverenitu stále usilují. Tzv. *de facto* státy často fakticky fungují a existují po dlouhá léta, přesto nezískaly široké uznání. Mezi tyto subjekty patří i Palestina, která o svou suverenitu usiluje více než 70. let. Palestinci se historicky vždy cítili součástí arabského světa¹, teprve události 19. a 20. století vedly k rozvoji palestinského nacionalismu a snaze vzniku samostatného palestinského státu. Až do 19. století nebylo arabsko-židovské soužití problematické. Židů na palestinském území bylo mnohonásobně méně než v současnosti a tvořili menšinu, přesto zde žili v relativním klidu a míru². Problémy začaly až v první polovině 19. století, kdy se v Evropě a Rusku zvedla vlna nenávisť vůči Židům. Pogromy vedené proti židovskému obyvatelstvu vedly k vzniku sionistické myšlenky (návratu do vlasti) a Židé hledali útočiště právě v Palestině, tzv. Zemi zaslíbené, na kterou měli podle Svatého písma Boží nárok. Stejným tempem, jakým se zvyšoval počet Židů v Palestině, rostl i strach místních obyvatel vůči neznámému. Palestinci se báli ztráty domova a svou budoucnost viděli nejistě. Vše vyvrcholilo po druhé světové válce, kdy ve snaze napravit křivdu spáchanou nacisty na židovském národu, vznikla myšlenka samostatného židovského státu. Z historických a náboženských důvodů se zdála být nejvhodnější Palestina. Zde nacházíme kořeny dnešních problémů, protože právě strach a posléze i nenávisť vedly k formulaci nacionálního cítění Palestinců a vytvoření radikálních organizací usilujících o samostatný palestinský stát.

Ve své bakalářské práci se zaměřím na možnost vzniku samostatného Palestinského státu.

¹ Ahmed Shugeiri, první předseda Organizace pro osvobození Palestiny, pronesl před Radou bezpečnosti: „Každý ví, že Palestina nebyla nic jiného než jižní Sýrie.“

² Islám sice dovoluje křesťanství i judaismus (tzv. náboženství knihy), nicméně obyvatelé vyznávající tyto náboženství jsou označováni jako občané „druhé“ kategorie. Platí pro ně speciální pravidla, platí speciální daně atd.

V teoretické části se budu zabývat problematikou státní suverenity. V praktické části se pokusím objektivně shrnout všechny důležité informace a odpovědět na otázku, zda Palestinská autonomie splňuje podmínky pro uznání plné suverenity a jak se jeví budoucnost Palestinské autonomie.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Stát

Pro účely této práce musíme nejprve vymežit, co je to stát a jaká kritéria musí splňovat, aby nabyl suverenity ve smyslu mezinárodního práva.

Stát je základní územní mocenská jednotka. Základní kritéria státnosti jsou zakotvena v Montevidejské úmluvě o právech a povinnostech států z roku 1933. Podle této úmluvy musí stát splňovat čtyři základní kritéria: (a) stálé obyvatelstvo, (b) vymezené státní území, (c) efektivní vláda a (d) schopnost vstupovat do vztahů s dalšími státy. První tři kritéria vycházejí z práce George Jellinka *General Theory of the State* z roku 1900³. Montevidejská úmluva navíc ale zakotvila ještě čtvrtý požadavek – schopnost státu vstupovat do mezinárodních vztahů (Trávníčková, 2012).

2. Kritéria státnosti

Požadavky na vznik státu nejsou v Montevidejské úmluvě (ani v jiném právně závazném dokumentu) jasně definována. To může způsobovat nejasnosti, protože každý celek si kritéria může vyložit po svém.

2.1. Stálé obyvatelstvo

I když patří podmínka stálého obyvatelstva mezi základní pilíře pro uznání suverenity státu, není nikde jasně definován jazyk, národnost nebo dokonce spodní akceptovatelná hranice počtu obyvatel. Proto dosáhl nezávislosti v roce 1968 i tichomořský ostrov Nauru, který se rozlohou i počtem obyvatel může rovnat českému městu Čáslav. Mezi další mikro státy patří Palau, Tuvalu, San Marino, Monako nebo třeba Vatikán, který nemá ani tisíc obyvatel.

2.2. Vymezené státní území

Území státu je vymezeno státní hranicí. Státní hranice mohou být buď přirozené nebo uměle vytvořené. Přírodní hranice jsou nejčastěji vedeny vodními toky (např. hranice Trojmezí na Lužické Nise), nebo po hřebenech hor (Česko-polská hranice). Uměle vytvořené hranice (geometrické) jsou vytvořené bez ohledu na přírodní překážky. Určeny jsou pomocí rovnoběžek a poledníků (např. hranice mezi Egyptem a Súdánem nebo Mauritánií a Mali). Tyto hranice byly často necitlivě vedeny bez přihlídnutí k rozmístění domorodého obyvatelstva, což vedlo

³ Jiří Jellinek *Všeobecná státověda*, přeloženo v roce 1906

k mnoha konfliktům. Existují však i sporná území, kde není jasné, kudy probíhá státní hranice např. Syrsko-izraelská hranice, nebo oblast Kašmír na Pákistáncko-indicko-čínské hranici. Stejně jako v případě stálého obyvatelstva není kritérium státního území přesně vymezeno, a tak i přes nejasnost hranic (jako např. v oblasti Kašmíru) není suverenita zainteresovaných států zpochybněna.

2.3. Efektivní vláda

Vládu lze považovat za jedno z nejvýznamnějších a nejdiskutabilnějších kritérií. Jedním z výkladů efektivní vlády je princip vnitřní suverenity – tedy suverénní správa a autorita nad územím státu. Vnitřní suverenita státu vylučuje existenci jiného centra moci, které je nezávislé na centrální vládě. Vláda je zodpovědná za dodržování povinností a uplatňování práv jak v rámci státu, tak i vůči mezinárodnímu společenství (Hoch, 2011).

V praxi je posouzení funkčnosti vlády velice složité. Neexistuje totiž přesně daný dokument, podle kterého by se dala posuzovat vládní efektivita. Jako příklad můžeme uvést případ Demokratické republiky Konga, která získala nezávislost v roce 1960⁴ (Babková, 2008). Po vyhlášení nezávislosti byla situace v zemi velmi nestabilní. To bylo způsobeno nedostatečnou přípravou na vyhlášení suverenity (rychlý odchod koloniálních mocností z jednotlivých afrických států měl neblahé důsledky pro fungování nově vytvořených států, zejména proto, že veškeré do té doby fungující administrativa byla v rukou kolonizátorů, nikoli místních obyvatel).

Po vyhlášení nezávislosti došlo k rozpadu centrální vlády na dvě frakce, kdy si obě nárokovaly moc a prohlašovaly se za legitimní. Stabilitu nepřinesla ani hospodářská krize a intervence OSN, která měla snahu zabránit hrozící občanské válce. Vláda tedy nebyla efektivní a ani nesplňovala kritérium plnění vnitřní suverenity. I přesto byla DRK uznána mnoha státy a přijata do OSN (HistoryGovernment, 2018).

Kvůli nedostačujícímu výkladu posuzování funkčnosti vlády existuje v současnosti mnoho států, které jasně nesplňují podmínku efektivní vlády – buď chybí nebo se potýká s problémy. Tyto státy se označují jako *failed states* (zhroucené státy) Jako příklad můžeme uvést Somálsko⁵, které i přes jasný kolaps vnitřní suverenity je stále označováno jako stát.

⁴ Rok 1960 je označován jako rok Afriky. V tomto roce získalo 18 států západní a subsaharské Afriky nezávislost.

⁵ V 90. letech 20. století došlo ke zhroucení státního aparátu a zemi ovládl chaos.

2.4. Schopnost interakce s dalšími státy

Schopnost vstupovat do vztahů s dalšími státy je znakem vnější suverenity a je závislá na ostatních kritériích (zejména na funkčnosti státní správy). Pokud nebude mít stát funkční vládu, jen těžko bude schopen vstupovat do jednání s jinými státy a mezinárodním společenstvím.

Tento bod se jeví opět jako diskutabilní. Zastánci konstitutivní teorie soudí, že právě interakce s jinými státy je možná až po jeho uznání suverenity. Nemůže být tedy považována za nezbytné kritérium pro vznik, ale spíše za důsledek, který vyplývá ze státní existence (Trávníčková, 2012). Naopak zastánci deklarativní teorie věří, že schopnost spolupráce s ostatními státy vyplývá ze samotné existence státu a proto je zároveň i podmínkou pro jeho vznik.

3. Státní suverenity

Rozlišujeme dva základní typy suverenity; vnější a vnitřní.

- Vnější suverenity znamená, že daný stát je plnohodnotným subjektem mezinárodního práva, rovným členem mezinárodního společenství a má stejná práva jako ostatní suverénní státy.
- Vnitřní suverenity znamená, že stát vykonává výlučnou moc nad svým územím, osobami a věcmi. Tuto výlučnou moc rovněž nazýváme „územní výsostí“. Jakékoli intervence cizího státu jsou na území suverénního státu zakázány, s tou výjimkou, pokud by k nim suverénní stát dal povolení.

Suverenity státní moci je nutným předpokladem pro suverenity státu. Suverenity státu se rozumí nezávislost a neomezenost státní moci na jakékoliv jiné vnitřní nebo vnější moci. Projevem vnitřní stránky suverenity je nezávislost státu při vytváření a ochraně právního řádu. Vůči danému státnímu celku území se suverenity státu projevuje jako jedna (výlučná) moc neboli jeho územní neomezenost (Svatoň, 2000).

Nezávislostí státní moci se rozumí, že státní moc není závislá na jiné státní moci, nebo na jiných mezinárodních institucích. Za výlučnost považujeme existenci pouze jedné státní moci a neomezenost chápeme jako právo neomezeně uplatňovat státní moc na daném území.

Suverénní stát si sám volí své společenské zřízení, svobodně disponuje svým státním územím, přírodními zdroji, které se na něm nacházejí, a je rovněž svobodný při úpravě svých vnitřních záležitostí.

4. Teorie uznání státu a vlády

Státní uznání lze chápat jako právní akt, kdy již existující stát bere na vědomí vznik nového státu, respektuje jeho suverenitu a práva. Dále projevuje snahu vstoupit s nově vzniklým státem do právních vztahů, jelikož ho respektuje jako rovnocenný subjekt mezinárodního práva.

4.1. Konstitutivní

Konstitutivní teorie uznání nepovažuje stát za suverénní subjekt jen na základě efektivní správy území a obyvatelstva. Stát se podle této teorie stává suverénním subjektem mezinárodního práva až za předpokladu uznání dalšími státy, a to pouze ve vztahu k státům, které nově vzniklý stát uznaly (Malenovský, 1993).

4.2. Deklaratorní

Druhou teorií je teorie deklaratorní. Ta je v rozporu s konstitutivní teorií, jelikož tvrdí, že pokud nový stát efektivně spravuje území, obyvatelstvo a prosazuje státní moc je akt uznání státu pouze deklarativní – potvrzující skutečný vznik (Malenovský, 1993).

Ovšem ani jednu z teorií nemůžeme označit za tu „vhodnější“. Například dle konstitutivní teorie by bylo území, které by nebylo uznáno některým z již existujících států, považováno z hlediska neuznávajícího státu za území nikoho. Naopak u deklaratorní teorie je otázkou, proč nově vzniklé útvary kladou takový důraz na své uznání, pokud možno všemi ostatními státy, jestliže se jedná o pouhé prohlášení již existujícího vzniku.

5. Typy mezinárodního uznání

5.1. De jure

Uznání de jure (de iure) chápeme jako definitivní a neodvolatelné rozhodnutí o uznání daného státu jako plnohodnotného subjektu mezinárodního práva. Vyslovením uznání zároveň vzniká snaha objektu (státu), který uznání vůči nově vzniklému státu vyslovil, navázat politické, právní a př. ekonomické vztahy s objektem, kterému vyslovuje uznání (Azud, 2008).

5.2. De facto

Uznání de facto je omezený druh uznání. Omezení se může týkat doby, po kterou uznání

platí (časové omezení) nebo rozsahu práv na které se uznání vztahuje. Uznání de facto lze kdykoliv odvolat. Příkladem takového uznání může být uzavření obchodních nebo vojenských dohod s uznávaným státem za účelem dosáhnout určitých motivů a přesto nepovažuje nový útvar za dostatečně stabilní (Azud, 2008).

5.3. Vyslovené a tacitní uznání

Vyslovení uznání lze chápat jako právní akt (prohlášení, smlouva), kdy již existující stát bere na vědomí vznik nového státu, respektuje jeho suverenitu a práva. Dále projevuje snahu vstoupit s nově vzniklým státem do právních vztahů, jelikož ho respektuje jako rovnocenný subjekt mezinárodního práva.

Tacitní uznání neboli uznání „mlčky“, je nepřímé uznání nového státu uznávajícím státem, kdy nedojde k přímému vyjádření uznání např. veřejným prohlášením, ale uznávající stát vyjádří vůli akceptovat nový stát např. uzavřením smluv.

Montevidejská úmluva udává, že tacitní uznání vyplývá z jakéhokoli aktu, který v sobě obsahuje záměr uznat nový stát⁶ (Potočný & Ondřej, 2006).

5.4. Předčasné a opožděné uznání

U předčasného uznání jde o to, že se daný útvar jako stát teprve tvoří a nebyly tedy ještě splněny všechny předpoklady jeho vzniku. Jako příklad může sloužit uznání Československa Francií, VB a USA během první světové války. Československo v té době ještě samostatně neexistovalo, bylo součástí Rakouska-Uherska a postrádalo i funkční vládu, která by vykonávala efektivní správu nad daným územím a obyvatelstvem.

Naopak u *uznání opožděného* již určitý útvar podmínky pro vznik státu splnil, a přesto existuje nezvykle dlouhá lhůta před jeho uznáním (Azud, 2008).

Mezinárodní společenství pak vyžaduje po vzniklém subjektu, aby:

1. Uznal Chartu Organizace spojených národů a stal se jejím členem.
2. Byl právním státem s demokratickou zákonnou vládou, kde jsou respektována lidská práva a kde je zaručena ochrana národnostních menšin.
3. Neporušoval státní hranice a aby hranice byly měněny pouze mírovými prostředky a společnou dohodou.

⁶ Úmluva o právech a povinnostech států z roku 1933, Montevideo, 26.12.1933. The International Conferences of American States: First Supplement: 1933-1940, článek 7

4. Vzniklý útvar přijal všechny nové závazky v oblasti odzbrojení, bezpečnosti a regionální stability.

5. Respektoval zákaz šíření jaderných zbraní.

Nesmí být ovšem uznány státy vzniklé na základě agrese.

6. Způsoby vzniku a zániku nového státu

Existuje mnoho možností vzniku nového státu. Kromě prvotního osídlení vede vznik nového státu k zániku nebo ke změně území státu předchozího. Proto spolu typy vzniku i zániku státu blízce souvisí.

6.1. Prvotní osídlení

Prvotní osídlení je nejstarší forma vzniku státu. Na tzv. Terra nullius (území nikoho) byly zakládány nové státy kolonizátory. Jednalo se např. o Austrálii (kterou kolonizovala v roce 1770 VB a založila zde trestaneckou kolonii Nový jižní Wales), Spojené státy americké nebo Libérii. V současnosti již není tento druh vzniku státu možný, jelikož došlo k zabránění veškerého neobsazeného území.

6.2. Sloučení (fúze)

Sloučení (fúze) je proces, kdy se dva a více států sloučí do nového subjektu. Jako příklad můžeme uvést dočasné sloučení Sýrie a Egypta v Sjednocenou arabskou republiku v roce 1958, sloučení Jemenské arabské republiky s Jemenskou lidově demokratickou republikou a vznik Jemenské republiky v roce 1990 nebo pád Železné opony a sloučení NDR se Spolkovou republikou vznik Spolkové republiky Německo, ke kterému došlo v roce 1990.

6.3. Odtržení (secese)

Při secesi dojde k odtržení části původního státu a vytvoření státu nového. Původní stát si dále zachová svou suverenitu, ale na zmenšeném prostoru. Příkladem může být oddělení pobaltských republik od SSSR a vyhlášení jejich nezávislosti, odtržení Slovinska a Chorvatska od Jugoslávie v roce 1991. Typickým příkladem ze současnosti jsou pokusy albánské části obyvatelstva Kosova o odtržení od Srbska.

Kosovo je území rozprostírající se na Balkánském poloostrově. O postavení tohoto území se na mezinárodní půdě vedou vleklé spory. Podle své deklarace nezávislosti tvoří výše zmíněné území stát – Republiku Kosovo. Ostatní státy se v současné době k nezávislosti

tohoto území vyjadřují. Srbsko, jehož integrální součástí území dříve bylo, považuje nadále Kosovo za své území, které dle srbské ústavy tvoří „Autonomní oblast Kosovo a Metohije“ a je nedílnou součástí Srbska (Blisty.cz, 2008).

Dalším příkladem jsou pokusy Abcházie a Jižní Osetie, které za posledních 30 let již několikrát vyhlásili nezávislost na Gruzii. V roce 2008 podpořil jejich snahu ruský prezident Dmitrij Medveděv, když podepsal listinu, kde Ruská federace uznává nezávislost Jižní Osetie a Abcházie. Gruzie považuje obě území za svou neoddělitelnou součást a postavila se za ni většina západních zemí.

6.4. Rozpad (dismembratio)

Rozpad je forma vzniku státu, kdy se stát rozdělí na několik menších států. Tím dojde k zániku původního státu. Jako příklady můžeme uvést rozpad SSSR a vznik několika nástupnických států, rozdělení Britské Indie na dva nové státy, a to na Indii a Pákistán (1947). Zmínit lze také rozdělení Československé federativní republiky na Českou a Slovenskou republiku (1993).

PRAKTICKÁ ČÁST – PŘÍPADOVÁ STUDIE PALESTINA

1. Stručná historie

Pro odhalení problémů na území Palestiny se musíme vrátit do historie, protože právě v minulosti najdeme kořeny dnešních problémů. V této kapitole stručně nastíním historický vývoj na území Palestiny do roku 1920 a na období Britského mandátu Palestina. Více se zaměřím na události po roce 1947, které jsou pro tuto práci stěženi.

1.1. Palestina do roku 1920

Oblast dnešní Palestinské autonomie a Izraele byla poprvé osídlena koncem 4. tis. př. n. l. semitským národem Kannánejců. Podle nich dostala země název Kannán (tzn. Svatá země). Vedle Kannánejců se zde usadil i ne-semitský kmen Pelištejců (arab. Filištínů), kteří sem nejspíše přišli z egejských ostrovů a usadili se v dnešním pásmu Gazy. Podle nich se odvodil i název území Palestina (arab. Filastín). V Bibli byli Filištíni popisováni jako nepřátelé Kannánejců a jsou zmiňováni i v několika starozákonních příbězích (např. Goliáš je popisován jako Pelištejec). I přes skutečnost, že Pelištejci vymřeli nebo splynuli s jinými etniky přeneslo se označení i na později usazené (převážně arabské) obyvatelstvo.

Jako pojem se Palestina poprvé vyskytuje již u antického historika Hérodota z Halikarnássu (484–430 př.n.l.) a později ho převzali i Římané. V této době zahrnovala Palestina území od Středozemního moře až po řeku Jordán, na severu hraničila se Sýrií a Libanonem a na jihozápadě byla Sinajským poloostrovem (Čejka, 2007).

Přibližně ve 13. století př. n. l. přichází do Kanaánu židovské kmeny, které postupně převažují nad Kanaánejci. Podle Bible vedl Jozue (Jehošua) Izraelity do krajů západně od řeky Jordán, kde se střetli s Kanaánejci a s národem Filištínů. V období asi 1 020 př. n. l. byl založen biblický židovský stát Izrael. Jeho prvním králem byl Saul, který padl v bitvě s Filištíny. Jeho adoptivní syn a následník trůnu David dobyl Jeruzalém a učinil z něj hlavní město starověkého Izraele. Davida vystřídal na trůně jeho syn Šalamoun. Jeho vláda je považována za zlatý věk starověkých Izraelců, území starověké Palestiny zažilo největší rozmach a byl také postaven židovský Chrám v Jeruzalémě, zvaný Šalamounův (tzv. První chrám) (Chomsky & Pappé, 2015).

Od 8. století př. n. l. byl starověký Izrael dobyt Asyřany. V roce 586 př. n. l. Babyloňané dobyli Jeruzalém a zničili První chrám. Tím dávali najevo porážku Izraelitů, kteří byli donuceni odejít do babylonského otroctví nebo případně uprchnout do jiných zemí. Persie,

kteřá dobyla Babylonii a umožnila Židům v roce 538 př. n. l. jejich návrat domů. Jeruzalém a Chrám byly obnoveny (tzv. Druhý chrám).

V roce 332 př. n. l. porazil Alexandr Veliký Persii. Po jeho smrti vypukl boj o moc a říše byla postupně ovládnuta jeho vojevůdci a jejich následníky. V roce 142 př. n. l. dosáhli Židé pod vedením tří bratrů Makabejských vítězství v povstání proti Seleukovcům. Následovalo nové období rozkvětu (Gilbert, 2002).

V roce 63 př. n. l. si podrobil území Židů římský vojevůdce Pompeius a Izrael upadl pod římskou samosprávu. Židovský král Herodes Veliký započal kolem roku 20 př. n. l. s přestavbou Chrámů. V roce 6 n. l. učinil Caesar z území provincie Judea, kterou pak spravoval římský prokurátor. V letech 132–135 n. l. bylo Šimonem bar Kochbou vedeno povstání proti římské nadvládě.

Povstání bylo rozdrčeno a v protižidovském duchu přejmenoval císař Hadrián území Izraele po úhlavním nepříteli Izraelitů, tj. po Pelištějcích na Syria-Palestine (Syrskou Palestinu). Mnoho Židů bylo v této době zabito či odvlčeno do římského otroctví. Jiní museli uprchnout. Začalo tak další období židovského exilu v diaspoře, přičemž malá část Židů v zemi zůstala a pokračovala v náboženském životě. Nejmenšího počtu židovského obyvatelstva bylo pravděpodobně dosaženo v letech 628–629 n. l., kdy byzantský císař Hérakleitos nařídil zmasakrování a vyhnání Židů. I přesto zůstala na území Palestiny nepřetržitá židovská přítomnost. Po rozpadu Římské říše se Palestina stala součástí různých říší, až v roce 636 vstoupili do Jeruzaléma muslimové a palestinské území se dostalo pod vliv islámu. Během 11. a 12. století sem vedlo několik křížových výprav, křesťané dobyli Jeruzalém a vyhlásili zde Jeruzalémské království. Poté, co v roce 1291 byli z Palestiny vyhnáni poslední křížáci, oblast na několik dalších století připadla pod vládu egyptského sultanátu. Mezi 17. a 19. stoletím se Palestina dostala pod správu Osmanů. Palestina byla pro Osmanskou říši marginální oblastí, a tak se toto období neslo ve znamení temna a úpadku. Tohoto faktu využili sionisté při snaze zříditi na palestinském území židovský stát a Palestinu prezentovali jako zaostalou oblast, která čeká na spasení Západního světa (Chomsky & Pappé, 2015).

1.2. Britský mandát Palestina

Po první světové válce bylo na konferenci v Sanremu rozhodnuto, že vliv na Blízkém východě se rozdělí mezi Velkou Británii a Francii. Velká Británie získala do svého poručnictví Irák, Palestinu a Jordánsko (Francie Sýrii a Libanon) a zřídila zde Britský mandát Palestina. Tento druh mandátu se nazýval mandát „A“ a byl pouze přechodným

stupněm. Cílem bylo vytvoření fungujících samostatných států. Ve snaze naklonit si sionisty a zároveň i Palestince souhlasila VB s vytvořením domoviny pro Židy v Palestině, za předpokladu, že nebudou ohrožena práva místních Palestinců. Dalším cílem bylo vytvoření lokality, kam by mohla směřovat vlna židovských uprchlíků.

V roce 1928 žilo v mandátní Palestině zhruba 590 000 Arabů a 150 000 Židů. Počet Židů rapidně vzrůstal, přes polovinu z nich přesídlilo do Palestiny v období po roce 1918. Počátkem roku 1929 navíc v Palestině končila ekonomická recese a oživující hospodářství posilovalo přistěhovaleckou vlnu. Už v září 1928 okolo svátku Jom Kipur začal spor mezi Židy a Araby ohledně zachování dřevěné mobilní přepážky, která byla postavena k oddělení mužů a žen na prostranství u Zdi nářků (Gilbert, 2002).

Vrchní rabíni a Židovská národní rada adresovali v květnu 1929 mandátním úřadům memorandum, ve kterém požadují zastavit veškeré stavební práce, které muslimové provádějí na Chrámové hoře.

2. května 1929 byli Židé modlící se u Zdi nářků napadnuti Araby. 28. června muslimové narušili modlitby před začátkem šabatu úmyslnou hrou na bubínky a hudební nástroje. Situace se dále vyostřila 30. července, kdy se vrchní rabíni sešli s představiteli mandátní správy a opakovali požadavek na zastavení stavebních prací na Chrámové hoře. 14. srpna se do Jeruzaléma sjely tisíce Židů v rámci oslav svátku Tiš'a be-av. 16. srpna pak následovala masové arabské demonstrace. Arabský dav se dostal až ke Zdi nářků a napadl několik Židů, kteří se zde modlili. O tři dny později byl v Jeruzalémě při potyčce s Araby ubodán mladý Žid. Dav byl ovlivněn tvrzením některých muslimských předáků, že Židé hodlají zničit islámské svatyně na Chrámové hoře. Útoky se rozšířily na celé Palestinské území a přinesla ztráty na obou stranách. Nejvážnější incident se odehrál v Hebronu, kde arabský dav zabil 59 Židů včetně žen a dětí. Mnoho Židů ovšem přežilo díky pomoci a azylu, kterého se jim dostalo od konkrétních místních Arabů. Rozsáhlé násilí se odehrálo také ve městě Safed, kde bylo zabito 20 Židů a 32 jich bylo zraněno (Chapman, 2003).

Britské mandátní úřady odmítly Židům povolit zřídit ozbrojené jednotky domobrany a proti arabským útočnickům se v následujících dnech snažily zasáhnout britské pořádkové síly. Do 26. srpna 1929 bylo zabito 133 Židů a 339 jich bylo zraněno. Zemřelo 116 Arabů (kromě šesti Arabů zabitých Židy v Tel Avivu šlo ve všech případech o osoby zabitě britskými bezpečnostními silami) (Gilbert, 2002). Následovalo prošetření situace a byla vydána tzv. Passfieldova bílá kniha, která doporučovala omezení židovské přistěhovalectví do

Palestiny. Napětí v zemi přetrvávalo ještě několik měsíců, nicméně situace se na několik let uklidnila.

V letech 1936–1939 následovalo povstání Arabů namířené proti Židům a britské nadvládě. Mezi důvody pro vypuknutí povstání je zejména prudké zrychlení židovské imigrace do Palestiny, kam začaly kvůli nástupu antisemitských režimů v Evropě přicházet desetitisíce židovských přistěhovalců, čímž se židovská populace v Palestině během čtyř let zdvojnásobila. Mezi arabskou populací vzrostly obavy z rychlé ztráty demografických i ekonomických pozic v Palestině.

V únoru 1936 se palestinští Arabové zapojili do stávky na znamení solidarity s Araby v Sýrii, kteří tehdy stávkovali proti francouzské nadvládě. Během následujících týdnů pak v Palestině docházelo k občasným násilnostem, které v dubnu 1936 přerostly v celkové povstání. Bilancí prvních dvou měsíců povstání bylo 28 zabitých Židů a 16 Arabů, přičemž arabské oběti na životech byly způsobeny zásahy britských pořádkových sil (Gilbert, 2002).

Britové Židům umožnili zřízení Židovské pomocné policie jejímž úkolem bylo chránit židovské vesnice před arabskými útoky. Z této složky byla postupně vybudována židovská vojenská organizace Hagana, která měla za cíl řídit protiúder proti Arabům. Zkvalitňovala se ovšem i arabská vojenská síla. Významnou postavou povstaleckých skupin byl Abd al-Kadir al-Husajni (Kašička, 1997).

V létě 1936 se povstání stupňovalo. Pokračovaly útoky na židovské osady, docházelo k přestřelkám se strážními jednotkami. Britové do Palestiny povolali posily z Egypta a Malty.

V říjnu 1936 skončila po šesti měsících arabská generální stávka a Britové přikročili k politickým jednáním. Do mandátní Palestiny dorazila Peelova komise, která měla vyšetřit příčiny revolty. V reakci na ohrožení arabskými útoky a ve snaze posílit židovské demografické pozice přikročili Židé koncem roku 1936 k zakládání opevněných osad.

V srpnu 1937, po několika měsících relativního klidu, došlo na severu země k obnovení násilností. Dochází také k radikalizaci části židovské populace. Vojenská organizace Ecel provedla v listopadu 1937 útoky na Araby v Jeruzalémě. V září 1937 se stále více probírala možnost vzniku židovského státu v části Palestiny. Vlna násilí pokračovala. Bilancí nepokojů v roce 1937 bylo 33 Židů zabitých Araby a 30 Arabů usmrcených Židy.

V roce 1938 zahájila práci Woodheadova komise, další pokus Britů o řešení arabsko-židovského konfliktu prostřednictvím rozdělení země, tentokrát méně výhodného pro Židy,

což vedlo k rostoucímu napětí mezi Židy a Brity. Vedle arabského terorismu se zrodil židovský terorismus. Židovský útočník zaútočil střelnou zbraní na arabský autobus. Svůj čin zdůvodňoval jako odvetu za předchozí arabský útok na židovské cestující v tomto regionu, při němž byli zavražděni čtyři Židé. V říjnu 1938 se Arabům podařilo na několik dnů zcela ovládnout historické jádro Jeruzaléma (Eretz.cz, 2001).

Až v roce 1939 se Britům podařilo prakticky eliminovat arabské povstalecké skupiny a obnovit v zemi pořádek. Zároveň ovšem došlo k vydání takzvané Bílé knihy, která vycházela vstříc arabským přáním trvale omezit židovskou imigraci a připravit půdu pro budoucí nezávislou Palestinu s arabskou etnickou většinou. Mezi Židy rostly protibritské nálady. Židovský předák David ben Gurion zároveň ale zformuloval židovskou politiku po dobu druhé světové války následovně: „Budeme bojovat s Brity proti Hitlerovi, jako by Bílá kniha neexistovala; a budeme bojovat proti Bílé knize, jako by nebyla žádná válka.“ Bílá kniha se ukázala být fatální pro evropskou populaci Židů.

Po skončení války se sionisté cítili podvedeni, jelikož mnoho Židů bojovalo v britské armádě. Požadovali odvolání Bílé knihy, naopak Arabové požadovali další omezení nově přichozích migrantů. Ve snaze přimět Brity k řešení se radikálnější křídla Hagany (organizace Lechi a Irgun) uchýlilo k formě ozbrojeného odporu vůči Britům. Hagana provedla sérii sabotáží po celé Palestině. Tento krok vyprovokoval odvetnou akci britské samosprávy tzv. Černý šabat, kdy bylo zatčeno mnoho členů Hagany. Irgun v čele s Menachemem Beginem se rozhodl k akci, kterou se stal útok na hotel King David, při kterém bylo zničeno celé jedno křídlo hotelu, ve kterém sídlil odbor kriminálního vyšetřování, a jenž si vyžádal 91 obětí – Britů, Arabů a Židů. Rozsah a síla útoku na hotel King David byl jedním z hlavních důvodů, proč Britové složili svou správu nad mandátem a předali věc k rozsouzení nově založené OSN (Kašička, 1997).

1.3. Palestina a Izrael od roku 1947 do konce 20. století

Protože Velká Británie nedokázala po 2. světové válce najít kompromis, který by vyhovoval jak Židům, tak Arabům požádala v roce 1947 Valné shromáždění Organizace svobodných národů o pomoc s řízením Palestiny. Valné shromáždění OSN svolalo zvláštní zasedání, během kterého se řešila otázka ukončení britského mandátu a vyhlášení nezávislého státu. Byla stanovena Komise OSN pro Palestinu (UNSCOP), která měla rozhodnout o rozdělení palestinského území (Gilbert, 2002).

Po druhé světové válce se mezi politickými špičkami rozšířil názor, že Židé by si za útrapy, které zažili během 2. světové války, zasloužili vlastní stát. Komise neměla jednotný názor na rozdělení území, ale většina rozhodla o vytvoření dvou nezávislých států – arabského (Palestina) a židovského (Izrael). 29. listopadu 1947 byla přijata Rezoluce Valného shromáždění OSN č. 181 o rozdělení palestinského území.

Arabský stát se skládal z tří území Západní Galilea včetně přístavu Akko či města Nazaret, centrální část skládající se z historických oblastí Judsko a Samaří a jižní pobřežní pás od Gazy po Ašdod, včetně pásu při egyptských hranicích. Jaffa měla být součástí arabského státu formou enklávy v židovském státu. Židovský stát se měl skládat ze tří částí: pobřežní oblasti od Haify po Rehovot, východní Galileje včetně Galilejského jezera a části Negevské pouště včetně nynějšího přístavu Ejlat. Pod mezinárodní správou (tzv. corpus separatum) měl být Jeruzalém se širším okolím včetně Betléma (ČT24, 2011).

Součástí rezoluce bylo také doporučení na otevření přístavu v Haifě pro židovské přistěhovalce (Veselý, 2001).

Židé tuto rezoluci přijali (až na pár extrémistických nacionalistických skupin⁷) a to i přesto že 75 % území, které jim bylo přiřknuto, byla poušť (Eretz.cz, 2001), Arabové byli rezolutně proti. Kritizovali samotný vznik židovského státu a poukazovali na nedělitelnost Palestiny. Dále kritizovali i velikost a kvalitu území židovského státu (ČT24, 2011). I přes kritiku Palestiny vyhlásil Izrael nezávislost 14. května 1948, na to konto mu Arabská liga okamžitě vyhlásila válku. Od tohoto okamžiku je Palestina stále v konfliktu se státem Izrael, který podle Palestinské národní charty okupuje území, které právoplatně náleží Palestinskému lidu (Chapman, 2003).

První arabsko-izraelská válka (1948–1949)

Také označována jako Válka o nezávislost začala ihned po vyhlášení nezávislosti Izraele, kdy Arabská liga⁸ napadla Izrael ze všech stran. Cílem byla dlouho deklarovaná snaha o likvidaci Izraele, demonstrace síly a získání území. Jordánsko mělo zájem o západní břeh Jordánu a Jeruzalém, Egypt o oblast Negevské pouště a Sýrii šlo o oblast Genezaretského jezera. Kvůli materiální nepřipravenosti a nedostatečnému výcviku vojáků Izraele arabská vojska z počátku vyhrávala. 10. června vyhlásila Rada bezpečnosti OSN bezpodmínečné

⁷ Lechi (Bojovníci za svobodu Izraele), Hagana a Irgun (Národní vojenská organizace v zemi izraelské)

⁸ Členské státy Arabské ligy, které napadli Izrael – Jordánsko, Egypt, Irák, Libanon, Sýrie a částečně Jemen se Saudskou Arábií

příměří na dvacet osm dní. Obě strany ho sice akceptovaly, ale místo jednání o míru využili přerušeni války na přípravu na další boj. Hned po uplynutí příměří zahájil Izrael ofenzívu. Izrael byl tehdy již dobře vybaven díky podpoře USA a dodávkám zbraní z Československa (Kašička, 1997).

Po dlouhých jednání postupně Izrael podepsal dohody o příměří s Egyptem (24. února 1949), s Libanonem (23. března 1949), s Jordánskem (3. dubna 1949) a nakonec i se Sýrií (20. července 1949). Izrael definitivně zvítězil a ubránil svou nezávislost, pro Palestinu znamenala porážka konec nadějí na vznik samostatného státu (Kašička, 1997). Navíc jejich původní území bylo podle rezoluce OSN rozděleno mezi Egypt (Pásmo Gazy), Jordánsko (Západní břeh Jordánu) a Izrael (Negev a severní část Galilejí). Dále se nedodržel mezinárodní status Jeruzaléma, který byl rozdělen na dvě části. Západní Jeruzalém se neoficiálně (žádný ze států to neuznal) stal hlavním městem Izraele a východní část Jeruzaléma, kde žilo převážně arabské obyvatelstvo, se dostal pod správu Jordánska. Válečný spor mezi arabskými státy a Izraelem nebyl však u konce. Izrael sice bral dohody o příměří jako krok k trvalému míru, ale arabské státy považovaly příměří spíše jen jako dočasný klid zbraní a rozhodně se nesmířil s porážkou. To koneckonců podporuje i vyjádření egyptského zástupce:

„Právně jsme s Izraelem stále ve válce. Příměří neukončuje stav války. Příměří nepříteli nebrání v užití jistých válečných práv.“ (ČEJKA, 2007)

Sinajská válka

Období klidu trvalo jen pár let. V roce 1956 se egyptský prezident Gamal Abd an Nasir rozhodl získat plnou kontrolu nad Suezským průplavem, aby ze zisků z námořní dopravy mohl financovat extrémně nákladnou výstavbu Asuánské přehrady. Pro svůj plán získal podporu ostatních arabských států. V červenci 1956 bylo vyhlášeno vládní rozhodnutí o znárodnění Suezského průplavu, který do té doby vlastnila britsko-francouzská společnost. Přes diplomatické jednání nenašla Francie, VB a Egypt řešení, proto se Francie a VB obrátily na Izrael, který do té doby s velkými obavami přihlížel mohutnému vyzbrojování Egypta Sovětským svazem. Izraelské jednotky obsadily 29. října 1956 průsmyk Mitla v západní části Sinajského poloostrova. Izraelská armáda pak postupovala ve třech proudech a zastavil se asi šestnáct kilometrů od Suezu (Kašička, 1997). Na mimořádném zasedání Rady bezpečnosti OSN byla přijata rezoluce, která vyzvala bojující strany k neprodlenému ukončení bojů. Byla neúspěšná a boje pokračovaly. Válku ukončilo až vyzvání SSSR,

v kterém pohrozil vojenskou pomocí Egyptu, pokud Izrael, Francie i VB nestáhnou svá vojska z demilitarizovaného pásu kolem Suezského průplavu. Izrael po vyjednávání ustoupil, jeho cíle byly naplněny. Z pásma Gazy byly odstraněny milice Fidajínů, které páchaly atentáty na židovské obyvatelstvo žijící poblíž hranice a uvolnění Tiranské úžiny, kterou Egypt obsadil a tím znemožnil vyplutí izraelských lodí na volné moře (Krupp, 2013).

Pásmo Gazy bylo předáno jednotkám OSN, tímto aktem došlo k dočasné stabilizaci Blízkého východu.

Šestidenní válka

Mír však netrval dlouho. Egypt stále zastával silně protiizraelský postoj a na jeho stranu se přidala i Sýrie. V druhé polovině 60. let začaly aktivity arabských států vzbuzovat obavy Izraele. Syrská armáda odstřelovala z Golanských výšin izraelská území a došlo i k pár vzdušným konfliktům. Egypt si v OSN vymohl stažení jednotek UNEF zajišťující mír v oblasti a okamžitě začal své jednotky přesouvat na Sinaj, obnovil také blokádu Tiranské úžiny. K Egyptu a Sýrii se připojil i Libanon s Jordánskem. Napětí v oblasti rostlo. Izrael využil momentu překvapení a během jednoho dne zničil většinu vzdušných sil Egypta, Sýrie i Iráku (celkem 400 letadel). I přes drtivou porážku oznámil Násir Jordánsku, že Izrael letecky porazil, které na základě této informace zaútočilo. Tento útok byl bleskově odražen a Izrael zároveň dobyl celý Západní břeh, Ramalláh, Hebron i Betlém. Izrael dobyl i pásmo Gazy a Sinajský poloostrov, na severu obsadil Golanské výšiny. Díky době trvání se této válce přezdívá Šestidenní. Pro Izraelce byl výsledek války velmi důležitý, neboť mohli po několika letech opět navštívit posvátná místa, jako např. Zed' nářků nebo Chrámovou horu. Tento fakt vyvolal mezi Židy po celém světě vlnu euforie a byl mnohými posuzován jako „Boží zázrak“ (Čejka, 2007).

Přes milion Palestinců na okupovaných územích se po konci války dostal pod správu izraelské armády. Mnoho z nich bylo nuceno se podřídít novým pravidlům nebo uprchnout. V reakci na Izraelskou okupaci sílil palestinský odboj. OSN apelovala na uzavření trvalého míru na Blízkém východě. V rezoluci č. 242 vyzývá OSN Izrael, aby se stáhl z okupovaného území a k vytvoření demilitarizovaných zón (Council, 1967).

Jomkipurská válka

Klid trval pouze šest let. Po smrti egyptského prezidenta Násira se do vedení země dostal Anvar as-Sádát, který ukončil spojení Egypta se SSSR. Zdálo se, že se Blízký východ

začíná stabilizovat, jelikož nikoho nenapadlo, že by Egypt podnikl vojenské kroky bez podpory silného spojence. Přesto Egypt spolu se Sýrií na Izrael zaútočily. Útok byl veden na Jom Kipur (největší izraelský svátek). Izraelské vojenské složky byly ze začátku boje ochromeny, ale rychle se zmobilizovaly k obraně. Válka trvala několik měsíců a připsala si ztráty na obou stranách. 22. října 1973 přijala OSN rezoluci č. 338, kde vyzývala všechny zúčastněné strany ke složení zbraní a uzavření příměří. Izrael, Egypt i Sýrie rezoluci přijaly. V roce 1977 došlo v Izraeli k volbám. Ty vyhrála strana Likud v čele s Menachemem Beinem, který se zasadil o mírový dialog s egyptským prezidentem Sádátem. Sádát opravdu do Izraele dorazil a začalo vyjednávání o mírové smlouvě mezi Egyptem a Izraelem. Jednání vyvrcholila následující rok za přítomnosti amerického prezidenta J. Cartera v Camp Davidu v USA. Izrael a Egypt uzavřely dohodu, kde se zavazují řídit se rezolucemi OSN č. 242 a 338 a zároveň se Izrael stáhne ze Sinajského poloostrova (Krupp, 2013).

Zatímco Izrael vztahy s Egyptem do jisté míry urovnal na okupovaných územích se situace spíše zhoršovala. Problémy vyeskalovaly povstáním v roce 1987, kdy se Palestinci vzbouřili a vypukla první *intifáda* (probuzení). Palestinci nebyli koordinovaní ani dobře vyzbrojení (měli pouze kameny a zápalné láhve) (Krupp, 2013).

Násilí si vyžádalo tisíce životů jak na straně Izraele, tak na straně Palestiny. Zklidnění situace nastalo až v roce 1992, kdy Izrael poprvé připustil jednání s vedení OOP. O rok později se spolu poprvé setkali zástupci obou zneprátelených táborů – konkrétně Jásir Arafat za Palestince a ministerský předseda Jicchak Rabin za Izrael⁹. Mírová jednání vyvrcholila podepsáním Dohody z Osla (čímž obě strany uznaly existenci druhého státu). Dohoda z Osla byla založená na rezolucích OSN č. 242 a 338 a jednalo se o dlouhodobý plán na stabilizaci situace. Palestinská území rozdělila smlouva do tří zón. Zóna A měla být kompletně pod Palestinskou správou, zóna B spadala pod palestinskou civilní správu a izraelskou bezpečnostní správu a zóna C byla pod úplnou kontrolou Izraele.

Hamás a Palestinský islámský džihád odmítly dohody z Osla přijmout a trvaly na zničení Izraele. Izrael i přes mezinárodní kritiku stavěl čím dál více židovských osad na palestinském území. Palestinci se cítili pod tlakem a v roce 2000 vypukla druhá *intifáda* Al-Aksá¹⁰. Druhá *intifáda* byla daleko krvavější než první (Krupp, 2013). Palestinci byli lépe organi-

⁹ Jicchak Rabin, Jásir Arafat a tehdejší izraelský ministr zahraničí Šimon Peres obdrželi za uzavření mírové dohody Nobelovu cenu míru.

¹⁰ Pojmenovaná podle mešity kde vypukla.

zování a vyzbrojení. Hamás měl ve své výzbroji i rakety, kterými odstřelovali civilní Izraelské cíle. Obhajobou pro Palestince bylo, že i ženy a děti se stanou vojáky Izraelské armády (Tureček, 2011).

Izraelské osídlování palestinského území

Po šestidenní válce se Izrael nechtěl vzdát nově získaného území. Aby mohl efektivně spravovat tak rozsáhlé území, začal na okupovaném území budovat velké množství vojenských základen a židovských osad, díky kterým chtěl Izrael získat převahu nad původním obyvatelstvem (Čejka, 2007). Do těchto osad se často stěhovali radikální Židé, pro které bylo osídlování palestinského území plnění Božího plánu. To koneckonců dokazuje i výpověď radikálního židovského aktivisty Benyho Kacovera:

„Musíme tu obsadit každý kopec! Bud' to budou místa pro mírumilovný život Židů nebo teroristické základny. Jestli se Palestincům tady, v židovském státě nelíbí, ať si jdou jinam – mají dvaadvacet jiných zemí, my máme stát jediný¹¹“ (Tureček, 2011)

Výstavba těchto osad (outpostů) je v rozporu s mezinárodním právem a jsou často kritizovány ze strany OSN a jiných nevládních organizací. Izrael často argumentoval tím, že tyto osady nemají vojenský charakter, a tak nedochází k porušení mezinárodního práva. Nicméně dál posílal k osadám vojenské posádky, které měly bránit civilisty. Takto si Izrael zabírá čím dál větší část okupovaného území (Tureček, 2011). Od roku 1967 vzrostl počet židovských osadníků na Západním břehu na 200 tisíc¹² (Čejka, 2007).

Rozdíl mezi osadníky a Palestinci je značný. Osadníci často díky podpoře státu disponují většími zdroji než Palestinci. Jedná se zejména o půdu a přístup k vodě. Např. v pásnu Gazy vlastní osadníci více než třetinu půdy i přesto, že jejich počet činí pouhých 2% obyvatel pásma Gazy. Izraelci mají také k dispozici síť komunikací, které Palestinci nesmí využívat, protože i přes fakt, že jsou na palestinském území, jsou pod správou Izraele¹³.

Palestinský Hamás a další radikální frakce se proti zastavování palestinského území velmi bouřlivě ohrazovaly. Svou nespokojenost dávaly najevo teroristickými útoky, kdy cíleně

¹¹ Toto prohlášení pronesl v roce 2013 z toho je zřejmé, že nelegální osady jsou stále živým problémem, který oddaluje mírová jednání a udržuje bezprostřední napětí v okupovaných oblastech.

¹² Mezi nejznámější osady patří Kirijat Arba, Kfar Ecijon a Elon More.

¹³ Tyto cesty bývají velmi často zabezpečené elektrickými ploty, nebo ostnatými dráty.

odstřelovaly jihoizraelská města a vesnice. Izrael se rozhodl, že nebude pouze přihlížet raketovým a minometným útokům a provede protiúder. Tato akce je známá pod krycím jménem Lité olovo, nebo také jako masakr v Gaze. 27. prosince 2008 zahájil Izrael bombardování cílů Hamásu v Pásmu Gazy. Mezi cíle útoků patřily vojenské základny Hamásu, jeho výcvikové tábory, velitelství a kanceláře. Útoky byly provedeny i na civilní infrastrukturu, včetně mešit a islámské univerzity v Gaze, kde bojovníci z Hamásu údajně skladovali rakety a zbraně (Israeli troops enter Gaza Strip, 2009). 3. ledna 2009 začala pozemní invaze a mechanizovaná pěchota a tanky podpořené bojovými vrtulníky vstoupily do Gazy. Izrael během bojů použil granáty s bílým fosforem, které jsou v rozporu s mezinárodními konvencemi (Šuta, 2009). Tento krok byl tvrdě odsouzen OSN i Arabskou ligou. Izrael i Hamás byly vyzváni k okamžitému klidu zbraní a ukončení války. Mezinárodní organizace Human Rights Watch zahájila vyšetřování konfliktu. Vyšetřování vedl bývalý jihoafrický soudce Richard Goldstone, jehož zpráva konstatovala, že Izrael vojenskými operacemi v Gaze mezi 27. prosincem 2008 a 18. lednem 2009 „spáchal činy rovnající se válečným zločinům a možná zločinům proti lidskosti“. Ale zpráva uvádí, že i „palestinské ozbrojené skupiny páchaly válečné zločiny stejně tak jako možné zločiny proti lidskosti“, a to odpalováním raket na jižní Izrael, kde nebyly vojenské cíle (OSN, 2009). Operace Lité olovo měla paradoxně za důsledek větší semknutí Palestinců, dále se po celém světě konalo mnoho protestů na podporu Gazy.

Ozbrojený konflikt pokračoval na obou stranách, ale nebyl již tak agresivní. V roce 2018 rozhodl americký prezident Donald Trump o přesunu americké ambasády v Izraeli z Tel Avivu do Jeruzaléma, jelikož USA považuje Jeruzalém za hlavní město Izraele.

Tento krok byl tvrdě odsouzen jak ze strany Palestinců, tak od OSN. K postupu USA se vyjádřil i vyjednávač PA Saíb Irikát:

„Je to nejenom nelegální krok, maří to i snahy o dosažení trvalého míru mezi dvěma nezávislými a demokratickými státy v hranicích z roku 1967, mezi Izraelem a Palestinou, jež měly existovat vedle sebe v míru a bezpečí.“

Status Jeruzaléma měl být vyřešen v rámci izraelsko-palestinských mírových rozhovorů (status města byl neutrální – proto byla většina zahraničních ambasád umístěna v jiných městech). Palestinci chtějí mít v jeho východní části hlavní město svého budoucího státu. Sjednání města, které provedl Izrael jednostranně, Palestinci neuznávají a neuznávala ho dosud ani většina zemí (ČTK, 2018).

2. Organizace usilující o Palestinskou samostatnost

Na Palestinském území operuje mnoho skupin a frakcí usilující o Palestinskou nezávislost. V následující kapitole představím ty nejdůležitější.

2.1. Al-Fatah

Fatah je zkratka arabského názvu *Harakat al-Tahrir al-Watani al-Filastínij*, což v překladu znamená „Palestinské národně osvobozené hnutí“ (Čejka, 2007).

Fatah byl založen v roce 1959 v Kuvajtu palestinským uprchlíkem Jásirem Arafatem spolu se sedmi dalšími palestinskými aktivisty. Fatah byl pod vlivem Islámu, ale přesto nesdílel ideologii panarabismu¹⁴. Naopak usiloval o vytvoření sekulárního státu. Ostře se vymezoval proti Izraelské okupaci a měl za cíl pomocí síly zničit Izrael a „vztyčit vlajky“ na území, které bylo neprávem přiřknuto v roce 1948 Izraeli.

Po sérii menších teroristických útoků na civilní obyvatelstvo byl první větší akcí útok na Národní rozvaděč vody, který byl spuštěn roku 1964 a přiváděl vodu z Galilejského jezera do severního Negevu. Útok sice neproběhl podle plánu, pár teroristů bylo zajato, ale Fatah ukázal své odhodlání a směr, kterým se chce ubírat. Tímto činem si organizace získala respekt a uznání arabského světa (Čejka, 2007).

V roce 1969 se Fatah začlenil do OOP a Arafat byl zvolen do čela vedení organizace. Z Fatahu se vyčlenilo i nejradičálnější hnutí Černé září, která nese odpovědnost za Mnichovský masakr¹⁵ v roce 1972 (Krupp, 2013). Tento čin byl celosvětově odsouzen a Arafat si uvědomil, že tyto teroristické útoky velmi poškozují jeho snahu o samostatnou Palestinu, proto činnost Černého září ukončil. V současnosti je Fatah jedna z nejsilnějších politických stran v Palestině.

2.2. Organizace pro osvobození Palestiny

O založení Organizace pro osvobození Palestiny bylo rozhodnuto v roce 1964 na konferenci Ligy arabských států. Cílem OOP bylo vytvoření samostatného Palestinského státu na území bývalého Britského mandátu Palestina. Do čela OOP byl zvolen Ahmad Šugajrí, který vypracoval základní koncept organizace – Chartu OOP. Šugajrí chtěl zříditi organizaci,

¹⁴ Panarabismus je politická ideologie usilující o sjednocení zemí arabského světa sahajících od Atlantiku k Arabskému moři.

¹⁵ Během letních OH v Mnichově zabili členové Černého září 11 izraelských sportovců.

kteřá bude reprezentovat cíle Palestinců. To se však nepodařilo, jelikož OOP byla pod silným vlivem Egypta, který se snažil prosazovat převážně své zájmy. Změna nastala až po Šestidenní válce, kdy se k OOP přidala Lidová fronta pro osvobození Palestiny a Fatah v čele s Jásirem Arafatem (OOP se stala zastřešující organizací.). Ten se v roce 1969 stal předsedou OOP a organizace se vymanila z Egyptského vlivu. V roce 1974 OOP poprvé připustila možnost vytvoření státu pouze na části území, což byla první známka kompromisu. Tento krok nevířaly radikální strany, které se z OOP odštěpily. V roce 1993 po dohodách z Osla OOP odmítla ozbrojený konflikt jako prostředek k dosažení svého cíle (Čejka, 2007).

2.3. Hamás

Hamás (Hnutí islámského odporu) vznikl více než 20 let po OOP, Fatahu a LFOP. Cílem bylo vytvoření Palestinského státu v původních hranicích Britské mandátní Palestiny. Hamás má vyčleněné militantní křídlo zvané Brigáda Kasám, které se soustředí na teroristické akce. Hamás se také zaměřuje na sociální politiku, kdy aktivně podporuje chudé obyvatelstvo a uprchlíky, zajišťuje základní fungování školství a sociálního zabezpečení. Z tohoto důvodu se Hamás těší velké popularitě mezi Palestinci (Čejka, 2007).

2.4. Fidajíni

Fidajín (překl. obětující se) je označení pro jednotlivce nebo skupinu lidí, kteří jsou ochotní položit svůj život v boji. Tito lidé jsou často rekrutováni přímo z uprchlických táborů, kde žijí v bídnych podmínkách, a tak raději volí důstojnější smrt v boji (Krupp, 2013). Fidajíni byli významnou bojovou skupinou spadající pod OOP a radikálnějšími frakcím sloužili jako sebevražední atentáčníci. Likvidace Fidajínů často sloužila Izraelské armádě jako záminka k ozbrojeným zásahům v uprchlických táborech (Čejka, 2007).

2.5. Lidová fronta pro osvobození Palestiny

Lidová fronta pro osvobození Palestiny vznikla v srpnu 1967 a následující rok se přidala k OOP. Zakládala si na myšlenkách arabského nacionalismu, ovlivněného marxismem a leninismem a jejím hlavním cílem bylo zničení Izraelského státu a celkové omezení západního vlivu v oblasti. LFOP byla velmi radikální a po zmírnění postojů OOP vůči Izraeli v roce 1974 se odtrhla a začala podnikat teroristické operace na vlastní pěst. Nejznámější operací LFOP byl únos letadla na cestě z Tel Avivu do Paříže. Letadlo zajali a odletěli s ním na letiště Entebbe v Ugandě, kde vládl sympatizující diktátor Idi Amin. Při záchranné operaci

bylo zabito pět civilistů a zemřel také bratr současného izraelského premiéra, velitel elitní jednotky Sajeret Matkal Jonatan Netanjahu (Čejka, 2007).

Po smrti Jásira Arafata se do čela OOP dostal Mahmúd Abbás. Ten reprezentoval palestinské zájmy i na posledním mírovém jednání s Izraelem v roce 2007 v Annapolisu, které mělo vyřešit otázku palestinských uprchlíků a otázku územních sporů (ČT24, 2017).

2.6.B'Tselem

Je izraelská organizace sdružující právníky, akademiky, novináře i některé poslance Knesetu. Cílem B'Tselemu je dokumentovat a informovat izraelskou veřejnost a politiky o porušování lidských práv na obsazených územích, bojovat se zatajováním informací o těchto jevech a tím pomáhat vytvářet kulturu respektování lidských práv v Izraeli. O své činnosti B'Tselem vydává pravidelně zprávy. Zabývá se v nich zejména případy mučení, neoprávněného použití zbraní bezpečnostními silami, vyvlastňování půdy, diskriminací, demolicí domů a násilí páchaného osadníky. Doposud bylo vydáno přes sto zpráv, které slouží jako informační zdroj pro novináře, výzkumníky a diplomaty. Důležitá je snaha neuvádět pouze jednostranné informace a B'Tselem zveřejňuje také Palestinské útoky a násilné akce vůči Izraelským civilistům, což umožňuje lépe pochopit celkovou situaci (B'Tselem, 2018).

3. Současná situace Palestiny

Mezinárodní uznání Státu Palestina je předmětem sporů mezi mnoha státy světa. Stát Palestina vyhlásil Jásir Arafat 15. listopadu 1988 v exilu a od té doby není celosvětově uznáván. Tato kapitola bude zaměřená na současný stav Palestinské autonomie. Zaměřím se na populační a ekonomické ukazatele, formu vlády a vztahy s ostatními státy.

3.1.Obyvatelstvo

V roce 2017 žilo na území Palestinského státu 4,9 mil. obyvatel (z toho 3,1 mil na Západním břehu Jordánu a 1,9 mil v pásnu Gazy). Přirozený přírůstek obyvatel činí 2,8 %, což ji řadí do první patnáctky států s nejvyšší porodností na světě.

Míra gramotnosti mládeže (ve věku 15-24 let) je 98,2 %, zatímco celostátní míra gramotnosti lehce přesahuje 97,2 % (BusinessInfo.cz, 2018).

Systém vzdělání obyvatelstva má na starosti Palestinské ministerstvo školství a vysokého školství. Na území Palestinské autonomie se nachází 30 vysokých škol, které nabízí jak

technické, tak obchodní a humanitní zaměření. I přes fakt, že je většina škol soukromá, se Palestinská autonomie řadí na přední příčky žebříčků zápisu studentů vysokoškolského vzdělávání (v roce 2007 až 46,2 %) (World Bank, 2006).

I když jsou ve světě medializovány hlavně teroristické akce Hamásu, hnutí dlouho budovalo po vzoru egyptského Muslimského bratrstva, jehož myšlenkami se inspirovalo, i sociální politiku. To rozvinulo charitativní činnost mezi Palestinci, zvláště pak v chudším pásmu Gazy. Hamás si tím zajišťuje přízeň obyvatelstva (Čejka, 2017). Jako příklad můžeme uvést podporu vysokých škol, sociální systém dávek chudým obyvatelům nebo pořádání dětských táborů v pásmu Gazy (Česálek, 2013).

3.2. Náboženství

Oficiálním náboženstvím v Palestině je islám. Podle agentury Reuters ho vyznává 93 % Palestinců, drtivá většina z nich jsou stoupenci sunnitské větve. Křesťanství je tolerováno (jak ortodoxní, tak katolické). Palestínští křesťané představují významnou menšinu 6 %.

3.3. Sociální problémy

Uprchlíci

Palestínští uprchlíci jsou definováni podle UNRWA jako osoby, jejichž obvyklým místem pobytu byla Palestina v období od 1. června 1946 do 15. května 1948, a kteří v důsledku konfliktu z roku 1948 přišli o domov i prostředky obživy. Do této definice palestinského uprchlíka také patří potomci osob, které se staly uprchlíky v roce 1948 bez ohledu na to, zda bydlely v oblastech označených jako uprchlické tábory, nebo v trvalých bydlištích. Toto je výjimka z běžné definice uprchlíka.

Podle zdrojů OSN opustilo své domovy během dubna až prosince 1948 a uprchlo z území dnešního Izraele do okolních arabských zemí 726 000 palestinských Arabů. Bezprostředně po odchodu Arabů založila Organizace spojených národů Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (United Nations Relief and Works Agency – UNRWA), který zahájil svou činnost v květnu 1950. V roce 1951 registroval UNRWA přes 750 000 palestinských uprchlíků, v současnosti jejich počet stoupl na 5 mil.

Téměř jedna třetina palestinských uprchlíků (více než 1,5 milionu osob) žije v 58

uznaných palestinských uprchlických táborech¹⁶ v Sýrii, Libanonu, Jordánsku, pásmu Gazy a na Západním břehu Jordánu. Socioekonomické podmínky v táborech jsou obecně chudé, s vysokou hustotou obyvatelstva, stísněnými životními podmínkami a nedostatečnou základní infrastrukturou, jako jsou silnice a kanalizace (URNWA, 2018).

V roce 2011 uvedl v americkém Kongresu Benjamin Netanjahu projev, v němž opakovaně zdůraznil, že usiluje o mír na Blízkém východě a hodlá v jistých podmínkách Palestincům ustoupit. Nicméně zdůraznil, že si Izrael ponechá celý Jeruzalém a že židovský stát nikdy neumožní návrat palestinským uprchlíkům a jejich potomkům. Právě osud palestinských uprchlíků je jedním z hlavních témat všech mírových jednání. Symbolem palestinských uprchlíků se staly staré klíče od jejich domovů, které se v palestinských rodinách dědí z generace na generaci. Tyto klíče symbolizují snahu palestinských uprchlíků o návrat domů (Tureček, 2011).

Před dvěma lety pronesl Pierre Krähenbühl, ředitel UNRWA, na zahraničním výboru Parlamentu OSN proslov, ve kterém se zaměřil na palestinské uprchlíky v Sýrii, kteří byli nezasaženi občanskou válkou. V projevu upozorňoval na žalostnou situaci palestinských uprchlíků v Sýrii, kdy jich na 95 % je odkázáno na humanitární pomoc. Pierre Krähenbühl důrazně nabádal k racionálnímu řešení mírové krize na Blízkém východě, přesto se situace nikterak výrazně nezlepšila (Evropský parlament, 2016).

Nezaměstnanost

Jedním z velkých problémů je bezpochyby nezaměstnanost, která postihuje téměř každého třetího Palestince (29 %). Na Západním břehu byl podle analýz IMF zaznamenán pokles nezaměstnanosti na úroveň 14 % na konci 2017 v důsledku nárůstu počtu Palestinců zaměstnaných v Izraeli nebo v izraelských osadách na Západním břehu. Nezaměstnanost v pásmu Gazy však vzrostla na úroveň 43 %, přičemž nezaměstnanost mladých je kolem 60 % (BusinessInfo.cz, 2018). Nezaměstnanost vede ke špatným životním podmínkám, které mohou vést k radikalizaci mladých lidí, kteří se snaží změnit situaci ve které se nacházejí. Radikalizace může vést k útokům na Izrael, který je označován jako strůjce Palestinského neštěstí. Izrael odpoví bloádou Palestiny, která

¹⁶ Palestinský uprchlický tábor je definován jako pozemek umístěný k dispozici UNRWA hostitelskou vládou pro umístění palestinských uprchlíků a nastavení zařízení, které uspokojí jejich potřeby.

vede opět k zhoršení situace obyvatelstva.

Odliv humanitární pomoci

Dalším problémem je odliv humanitární pomoci (v roce 2017 o 11 %), jelikož ekonomika Palestiny se potýká s nedostatkem investic, které by vedly k rozvoji infrastruktury a konkurenceschopnosti firem na Palestinském území. Kvůli nedostatku pracovních míst a nastupující vlnou silných ročníků odhaduje IMF, že do budoucna se bude Palestina potýkat s ještě vyšší nezaměstnaností, která by mohla vést k prohlubování ekonomické, politické a humanitární krize (Bussinessinfo.cz, 2018).

Politická situace

I přes fakt, že je Hamás v několika zemích po celém světě považován za teroristickou organizaci, zformoval mimo sociálního i politické křídlo. Během několika let přišlo několik vítězství v komunálních volbách a v roce 2006 kandidoval do palestinského parlamentu. Hamás především díky své sociální politice vyhrál. Fatah, který vládl v Palestině doposud, se ale nechtěl vzdát svých pozic a spor vyeskaloval v ozbrojený konflikt s prvky občanské války. Později byla sice uzavřena řada příměří, které nemělo dlouhého trvání. V Palestině nastalo dvojvládní. Pásmo Gazy se dostalo prakticky pod výhradní kontrolu Hamásu, zatímco na Západním břehu udržel svou moc Fatah. Situace se zhoršila i na úrovni mezinárodního vyjednávání, jelikož jak Fatah, tak Hamás se považovaly za legitimní vládcy Palestiny.

V roce 2017 se Hamás pokusil zlepšit situaci a po dlouhém vyjednávání podepsal v Káhiře mírovou dohodu s Fatahem (Čejka, 2017). Hamás se snaží o celkové vylepšení své image jak na státní úrovni, tak na mezinárodní scéně. Jako příklad můžeme uvést jmenování ženy do úřadu mluvčí¹⁷.

3.4. Mezinárodní vztahy

Evropská unie

EU a Palestina udržují vztahy na politické, ekonomické, kulturní i bezpečnostní úrovni. EU patří k největším dárcům Palestinské národní správy (PNS) a je aktivním účastníkem snah o dosažení mírového řešení izraelsko-palestinského konfliktu. V rámci humanitárních misí pomáhá EU s výcvikem palestinských policejních složek a k reformách justičního systému

¹⁷ Tou se stala třiatdvacetiletá novinářka a rozvedená matka čtyřleté dcery Isrá Mudallalová.

PNS. Jednotlivé členské státy EU patří k významným obchodním partnerům Palestiny (Bussinessinfo.cz, 2018).

Česká republika

Státní uznání

Bývalé Československo patřilo mezi státy, které autonomii uznaly; od února 1989 se v Praze nachází palestinské velvyslanectví. Pohled samostatné České republiky na otázku autonomie se ovšem od té doby změnil a při hlasování o samostatnosti se jako jediná evropská země přiklonila k bloku Izraele, USA a Kanady. Ústavním zákonem se ČR před rozdělením Československa nicméně zavázala uznávat všechny státy, jež uznávala ČSFR.

Vláda ČSSR vyslovila souhlas pro uznání vyhlášení palestinského státu svým usnesením č. 307 ze dne 18. 11. 1988. Forma tohoto vyjádření se shoduje s textem rezoluce Valného shromáždění OSN 43/177, která bere na vědomí „vyhlášení Státu Palestina“ (MZV, 2019). Jako příklad tacitního uznání Palestiny ČR je přítomnost Palestinského velvyslanectví na území ČR, konkrétně v Praze, jelikož ambasáda, nebo velvyslanectví je v mezinárodním právu považován za politickou jednotku.

Ekonomická spolupráce

Ekonomická spolupráce mezi ČR a Palestinou se v posledních letech intenzivně vyvíjí. Jako příklad můžeme uvést sektor osobních automobilů, kde si čeští výrobci během krátké doby získali významný podíl na trhu. Dovozy z Palestiny do ČR jsou setrvale nízké. Český vývoz na PAÚ registrovaný ČSÚ nicméně zaznamenal v posledních několika letech významný nárůst, mezi nejdůležitější dovozní položky do PÚ patří osobní automobily, součásti motorových vozidel, cukr, televizory, kotle, lékařské přístroje, farmaceutika, svítidla. PAÚ naopak vyváží do ČR ovoce, ořechy a obuv (Bussinessinfo.cz, 2018).

Tabulka 1- vývoz a dovoz Palestiny do ČR 2013–2017 (zdroj: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/palestina-zahranicni-obchod-a-investice-18376.html>)

	2013	2014	2015	2016	2017
Vývozy v tis. USD	1 176	4 455	3 626	15 686	12 948
Dovozy v tis. USD	170	24	47	21	18
Bilance v tis. USD	1 006	4 431	3 579	15 665	12 930

Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR poskytuje svou pomoc v Palestině již od 90. let 20. století. V období let 1996–2017 bylo na PAÚ realizováno na 35 rozvojových projektů v celkové hodnotě více než 360 mil. Kč, k nimž se přidala mimořádná rekonstrukční pomoc ve výši dalších 60 mil. Kč v roce 2008. ČR se svým soustavným zaměřením na elektrifikaci stala jedním z hlavních aktivních donorů EU.

V roce 2017 a 2018 pokračují projekty v oblasti energetiky (instalace solárních panelů na vybrané školy, zdravotní kliniky a další veřejné budovy na Západním břehu Jordánu) v celkové hodnotě přes 700 tis. USD. V roce 2017 realizovala Česká rozvojová agentura projekt přímé podpory v hodnotě 1 mil. Kč (nákup zdravotních pomůcek) místní organizaci Four Homes of Mercy, specializující se na péči a rehabilitaci tělesně postižených. V r. 2018 běží dva rozvojové projekty v hodnotě 840 tis. Kč, které jsou zaměřeny na sektor školství a zdravotnictví.

ČR poskytuje PAÚ také vládní rozvojová stipendia. Pro akademický rok 2018/2019 jsou palestinským studentům udělena čtyři vládní stipendia ke studiu v bakalářském/magisterském programu. ČR rovněž každoročně poskytuje humanitární pomoc palestinským uprchlíkům prostřednictvím UNRWA. Od roku 2014 jde o částku ve výši 3 mil. Kč (BusinessInfo.cz, 2018).

Izrael

V roce 2017 vyjádřil Hamás snahu o uznání Palestinských hranic z roku 1967. Dal tím najevo, že jeho hlavním cílem již není zničení Izraele, ale zároveň popřel, že by byl ochoten Izrael uznat jako právoplatný stát. Nový politický program prezentuje Hamás jako národní osvobozenécké hnutí a silně se distancoval od panarabského islamistického hnutí

Muslimského bratrstva. Podle Hamásu nejsou útoky, které podniká cíleně mířené proti Židům nebo židovské víře, ale všeobecně proti okupantům. Hamás zmíněnou změnou programu podle agentury Reuters zřejmě usiluje o zlepšení vztahů s arabskými státy v Perském zálivu a s Egyptem, který označuje Muslimské bratrstvo za teroristickou organizaci, stejně jako západní země.

Izrael vyjádřil pochybnost ohledně nového Palestinského programu. David Keyes uvedl ve svém prohlášení, že se Hamás pouze pokouší ošálit svět a stále staví tunely, kterým teroristé pronikají na izraelské území a útočí na civilisty¹⁸. Podle Keyese se velice liší obsah, kterým se Hamás prezentuje na mezinárodní scéně oproti informacím, které vysílá mezi své obyvatele na území Palestiny (iDNES.cz, 2017). V červenci loňského roku uzavřel Hamás s Izraelem za pomoci Egypta a OSN dohodu o klidu zbraní. „Díky Egyptu a OSN jsme dospěli k dohodě o návratu k původnímu klidu zbraní mezi (izraelskou) okupací a palestinskými skupinami,“ sdělil mluvčí Hamásu Fauzí Barhúm (Echo24.cz, 2018).

K dohodě přispěl i fakt, že bezpečnostní agentura Reuters nedoporučuje zničit Hamás. „Pokud by byl Hamás zničen a zmizel, pravděpodobně bychom skončili s něčím horším.“ pronesl generální poručík Michael Flynn na Aspen Security Forum v Coloradu (Reuters, 2014).

Tento akt neměl ale dlouhého trvání, jelikož v listopadu 2018, pouhých pár měsíců od vyhlášení klidu zbraní, vypukly boje nanovo. Hamás kvůli trvající blokádě pásma Gazy vypálil na Izrael několik raket (všechny byly zachyceny protiraketovým systémem Iron Dom (Železná kupole) (EuroZprávy, 2018).

Mírové řešení

Řada předních odborníků se shoduje, že trvalý mír je zatím ještě v nedohlednu. Řada komentářů v první řadě poukazuje na naprostou odlišnost chápání konfliktu. Vzhledem k výrazné neslučitelnosti cílů a vidění protivníka je tak pro obě strany velmi obtížné najít konkrétní body, na kterých by bylo možné postavit dlouhodobější příměří (Keating, 2014).

Rebecca Mavin upozorňuje na časté „ohýbání“ pravdy a vytržení historických událostí z kontextu. „Jak Palestina, tak Izrael si často upravují ve svých prohlášeních fakta, aby obhájili svou pozici a zájmy.“ (Mavin, 2017).

Další kritika přichází na obhajobu Izraele, jelikož ten své zásahy na Palestinském území hájí

¹⁸ Podle agentury Reuters bylo během konfliktů zabito nejméně 1 050 obyvatel Gazy, většinou civilistů, a 42 izraelských vojáků a tří civilistů v Izraeli zemřelo.

bezprostřední příčinou (př. vystřelení palestinských raket na izraelské území). Izrael ale ignoruje širší kontext události (př. Hamás vypálil rakety z důvodů nesouhlasu s izraelskou blokádou pásma Gazy a další omezování osobní svobody Palestinců). Bombardování primárně civilní infrastruktury navíc podle agentury Reuters podporuje image Izraele jako státu odmítajícího jakékoli mírové řešení, což povede v budoucnu pouze k dalším bojům. Izrael nicméně nehodlá ustoupit a operace v Gaze vnímá pouze jako bezpečnostní opatření a právo na sebeobranu – zejména při odstřelování Izraele raketami a útoky Hamásu vedené podzemními tunely. Izraelci tedy nechápou, proč jsou kritizováni za oprávněnou obranu (Williams, 2014).

Další problém, který brání uzavření míru, je fakt, že Hamás je v Izraeli chápán kvůli svým vojenským aktivitám spíše jako teroristická organizace než jako partner pro vyjednávání. Izrael žádá nejdříve odzbrojení Hamásu, než s ním uzavře jakékoliv mírové dohody, což Hamás tvrdě odmítá (Prusher, 2014).

4. Závěr

Má práce se zaměřila na dvě výzkumné otázky – zda Palestinská autonomie splňuje podmínky pro uznání plné suverenity a jak se jeví budoucnost Palestinské autonomie. V následující části se na ně pokusím odpovědět.

Podle Montevidejské úmluvy jsou základní čtyři podmínky pro udělení suverenity a tím jsou stálé obyvatelstvo, vymezené území, funkční vláda a schopnost interakce s jinými státy.

Teodor Herzl definoval národ jako skupin lidí se společnou historickou minulostí a vědomím sounáležitosti, kterou spojuje existence společného nepřítele. Tato myšlenka byla u zrodu sionismu a židovského státu. Tyto podmínky splňují i Palestinci. Ti si začali své nacionalistické cítění uvědomovat až po vzniku Izraele (do té doby se cítili součástí arabského světa – tzv. Jižní Sýrii), nicméně nejde přehlížet, že dnešní generace se již považuje za Palestince, cítí sounáležitost a uvědomuje si své rozdíly od ostatních Arabů. Podle této definice musíme i Palestincům přiřknout status národa a tím se na ně bude vztahovat i právo na sebeurčení, které v minulosti bylo hlavním argumentem pro vznik mnoha suverénních států. Podmínku stálého obyvatelstva tedy Palestina splňuje.

Zhodnocení vymezeného území je komplikovanější, jelikož ani v současnosti není jasně vymezená hranice oddělující Izrael od Palestiny. Mnoho Palestinců zastává názor, že odmítnutí uznání palestinských hranic, které byly navrženy v mírovém jednání po Šestidenní válce byla chyba. Marek Čejka pro ČT24 uvedl:

„Vývoj izraelsko-palestinského konfliktu po roce 1967 (kdy v rámci šestidenní války Izrael vojensky obsadil i zbývající mandátní území Gazu a Západní břeh) a nejvíce pak mírový proces v 90. letech, který přiměl velkou část palestinských nacionalistů, aby ze svých původních požadavků na celou Palestinu (tzn. v hranicích bývalého britského mandátu) ustoupili.“

Pokud by Palestina ve svých jednáních s Izraelem uznala své hranice z roku 1967, byl by to jistě důležitý krok k získání suverenity.

Vláda Palestiny fakticky funguje od 15. listopadu 1988, kdy Jásir Arafat vyhlásil v exilu nezávislý stát Palestina. Správa Palestiny se dělí na správu Západního břehu, kde je u moci Fatah a na správu pásma Gazy, kde je u moci Hamás. Tyto dvě politické strany mezi sebou sice v loňském roce uzavřely smlouvu o kooperaci, nicméně politická situace v Palestině není stále vyřešená. Tento fakt také do velké míry komplikuje vyjednávání, jelikož jak Hamás, tak Fatah se považují za právoplatné vůdce Palestiny. Pro budoucí mírové jednání a případné státní uznání by bez diskuzí bylo pro Palestinskou autonomii přínosné, pokud by vznikla jednotná

vláda spravující celé území PÚA.

Z kapitoly Mezinárodních vztahů jasně vyplývá, že Palestinská autonomie je schopná navazovat mezinárodní vztahy jak na politické, tak ekonomické úrovni. PA má také status pozorovatele v mnoha mezinárodních organizacích jakým je např. OSN, UNESCO atd. Proto se domnívám, že tuto podmínku PA splňuje.

Závěrem se domnívám, že i přes fakt, že Palestina víceméně splňuje podmínky Montevidejské úmluvy pro vyhlášení suverenity státu, nebude stát uznán, dokud se definitivně nevyřeší Izraelsko-palestinský konflikt a nebude definitivně vyřešena otázka státních hranic. Právě trvajícím konflikt vede ke kritice a neochotě západních zemí uznat suverenitu Palestiny, jelikož cílené útoky Palestinců na izraelské civilní obyvatelstvo jsou přímým porušením Ženevské úmluvy vydané v roce 1949.

Budoucnost Palestinské autonomie nevidím příliš optimisticky. Pokud se podíváme na velmi zjednodušené schéma problému mezi Palestinci a Izraelem, zjistíme, že se stále opakuje ten samý problém. Izrael uvalí na Palestinu blokádu kvůli útokům, které Hamás a jeho frakce vedou proti Izraeli. Obyvatelé velmi chudého pásma Gazy strádají, jelikož se k nim přes blokádu nedostane ani humanitární pomoc. Kvůli nespokojenosti a touze změnit svou životní situaci se radikalizují a volí cestu ozbrojeného útoku proti utlačovateli. Ten na útok reaguje odvetnou akcí a blokádou. Tím se celá mašinérie vrací na začátek. Závěrem musím bohužel souhlasit s výrokem generálního poručíka bezpečnostní agentury Reuters Michaela Flynn, který na otázku, jestli bude na Blízkém východě mír odpověděl. „*Ne v mém životě.*“

Citovaná literatura

AZUD, Jan. *Medzinárodné právo verejné*. Bratislava: SPN, 1957, 257 s. Vysokoškolské učebné texty.

ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestína – Minulosť, súčasnosť a smerovanie blízkovýchodného konfliktu*. (2. vyd.), 2007, Praha: Barrister & Principal.

ČEJKA, Marek. *Encyklopedie migrace*. Načteno z Palestinské hnutí Hamás:
<https://www.encyclopediaofmigration.org/palestinske-hnuti-hamas/>,

GILBERT, Martin. *Izrael: Dějiny, 2002*, Praha: BB Art

HOCH, Tomáš. *Možnosti rozvoje de facto států prostřednictvím humanitární pomoci rozvojové spolupráce a aktivit organizací občanské společnosti: Případová studie Abcházie, 2011*, Praha: European Science and Art Publishing.

CHAPMAN, Colin. *Či je země zaslíbená? Pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci, 2003*, Praha: Volvos Globator.

CHOMSKY, Noah & PAPPÉ, Illan. *O Palestině, 2015*, Olomouc: Brokem Books.

KAŠIČKA, Petr. *Arabsko-izraelský konflikt – historie a současnost, 2015, Mezinárodní vztahy*, stránky 38-45.

KRUPP, Michael. *Dějiny státu Izrael: od založení do dneška 1947–2013, 2013*, Praha: Vyšehrad.

MALENOVSKÝ, Jiří. *Mezinárodní právo veřejné. Obecná část, 1993*, Brno:

Masarykova univerzita.

POTOČNÝ, Miroslav & ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část* (5. dopl.

a rozš. vyd.), 2006, Praha, Česká republika: C.H. Beck.

SVATONĚ, Jan. Stát a formy státoprávního uspořádání. V J. T. Petr Jehlička, *Stát, prostor;*

politika (stránky 221-242), 2000, Praha: Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta,

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.

TRÁVNÍČKOVÁ, Zuzana. O státnosti a uznání státu v mezinárodním právu, 2012,

Mezinárodní politika 4, stránky 27–29.

TUREČEK, Břetislav. *Nesvatá válka o svatou zemi*, 2011, Praha: Euromedia Grup.

VESELÝ, Zdeněk. *Světová politika 20. století v dokumentech (1945-1990)*, 2001, Praha:

Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů.

Webové zdroje:

BABKOVÁ, Tereza. (2008). *Rozhlas.cz*. Načteno z Po stopách historie nedávné...:

https://www.rozhlas.cz/lekari/kongo/_zprava/508051

BBC. (4. leden 2009). *Israeli troops enter Gaza Strip*. Načteno z BBC News:

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7809959.stm

B'Tselem. (21. leden 2018). Načteno z About B'Tselem:

https://www.btselem.org/about_btselem

Blisty.cz. (5. květen 2008). *Kosovo: Jak ho vidí BBC*. Načteno z Britské listy:

<https://legacy.blisty.cz/art/40748.html>

BusinessInfo.cz. (10. říjen 2018). Načteno z Palestina: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/palestina-zakladni-charakteristika-teritoria-18375.html>

Bussinessinfo.cz. (10. říjen 2018). Načteno z Palestina: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/palestina-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18378.html>

Council, U. N. (2. listopad 1967). *S/RES/242 1967*. Načteno z United Nations Security Council: <https://unispal.un.org/unispal.nsf/0/7D35E1F729DF491C85256EE700686136>

Česálek, T. (11. července 2013). *Hospodářské noviny*. Načteno z Dětské tábory v pásmu Gazy lákají statisíce dětí. Organizuje je Hamás i OSN: <https://ihned.cz/c1-60215900-detske-tabory-v-pasmu-gazy-lakaji-statisice-deti-organizuje-je-hamas-i-osn>

ČT24. (23. září 2011). Dva státy Palestina a Izrael měly existovat už v roce 1948. Česká republika. Získáno 28. leden 2019, z <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1241501-dva-staty-palestina-a-izrael-mely-existovat-uz-v-roce-1948>

ČT24. (15. leden 2017). Načteno z Pokusy o řešení izraelsko-palestinského konfliktu od 90. let selhávají: [https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2012407-pokusy-o-reseni-izraelsko-palestinskeho-konfliktu-od-90-](https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2012407-pokusy-o-reseni-izraelsko-palestinskeho-konfliktu-od-90-let-selhavaji)

[let-selhavaji](https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2012407-pokusy-o-reseni-izraelsko-palestinskeho-konfliktu-od-90-let-selhavaji)

ČTK. (13. květen 2018). *Izrael slaví, přesun americké ambasády do Jeruzaléma je tu.*

Načteno z Globe24.cz: <https://globe24.cz/svet/55245-izrael-slavi-presun-americke-ambasady-do-jeruzalema-je-tu>

Echo24.cz. (21. červenec 2018). Načteno z Hamás ohlásil příměří v Pásmu Gazy. Lidé se mohou vrátit k práci, uvedl Izrael: <https://www.echo24.cz/a/SRitH/hamas-ohlasil-primeri-v-pasmu-gazy-lide-se-mohou-vratit-k-praci-uedl-izrael>

Eretz.cz. (18. leden 2001). Židovská historie: Britské mandátní území Palestina – Plán OSN na rozdělení Palestiny 1947. *Eretz.cz.* Česká republika. Získáno 28. leden 2019, z <http://archiv.eretz.cz/?p=4866>

EuroZprávy. (12. listopad 2018). *V Pásmu Gazy vypukly tvrdé boje: Šest mrtvých, Iron Dome v pohotovosti.* Načteno z *EuroZprávy.cz*: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/blizky-vychod/240071-sest-mrtvych-iron-dome-v-pohotovosti-na-pasmu-gazy-vypukly-tvrde-boje/>

Evropský parlament. (21. červen 2016). Načteno z Palestiňští uprchlíci: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/izrael-a-palestina/20160613STO32024/palestinští-uprchlíci-dalsi-generace-zasazena-traumatem-ztraceneho-domova>

HistoryGoverment. (20. 12 2018). *The Congo, Decolonization, and the Cold War, 1960–1965.* Získáno 2019, z Office of the Historian: <https://history.state.gov/milestones/1961-1968/congo-decolonization>

iDNES.cz. (2. květen 2017). Načteno z Uznáme hranice z roku 1967, tvrdí Hamás. Zničit

Izrael už nechce: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/hamas-palestina-nove-osnovy-izrael.A170502_081938_zahranicni_san

Ihned.cz. (15. říjen 2009). *OSN: Při konfliktech v Gaze páchaly Izrael i Palestina válečné zločiny*. Načteno z Hospodářské noviny: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-38320670-osn-pri-konfliktech-v-gaze-pachaly-izrael-i-palestina-valecne-zlociny>

Keating, J. (24. červenec 2014). *Why Getting a Gaza Cease-Fire Will Be Much Harder This Time Around*. Načteno z Slate: https://slate.com/gdpr?redirect_uri=%2Fblogs%2Fthe_world_%2F2014%2F07%2F24%2Fwhy_getting_a_gaza_ceasefire_will_be_much_harder_this_time_around.html%3Fvia%3Dgdpr-consent&redirect_host=http%3A%2F%2Fwww.slate.com

Mavin, R. (27. červenec 2017). *“This failure to historicise the violence is problematic”*. Načteno z Your middle East: <https://yourmiddleeast.com/2014/07/27/this-failure-to-historicise-the-violence-is-problematic/>

MZV. (2019). *Ministerstvo zahraničních věcí*. Načteno z Uznání státu Palestina Českou republikou: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/poskytnute_informace/uznani_statu_palestina_ceskou_republikou.html

Prusher, I. (28. červenec 2014). *Israel-Hamas Conflict: Differences Over Calls to Demilitarize Gaza*. Načteno z Time: <http://time.com/3049366/israel-hamas-conflict-differences-over-calls-to-demilitarize-gaza/>

Reuters. (27. červenec 2014). Načteno z Destroy Hamas? Something worse would follow:

Pentagon intel chief: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-gaza-usa-hamas/destroy-hamas-something-worse-would-follow-pentagon-intel-chief-idUSKBN0FW01F20140727>

Šuta, M. (3. březen 2009). *Respekt.cz*. Načteno z HRW: RAIN OF FIRE ANEB JAK V GAZE

PRŠEL BÍLÝ FOSFOR: <https://suta.blog.respekt.cz/hrw-rain-of-fire-aneb-jak-v-gaze-prsel-bily-fosfor/>

TUREČEK, Břetislav, (28. březen 2011), *iRozhlas.cz*. Načteno z Palestinišší uprchlíci si

schovávají klíče od svých domovů, které už nikdy neuvidí:

https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/palestinsti-uprchlici-si-schovavaji-klice-od-svych-domovu-ktere-uz-nikdy-neuvidi-_201105250700_mhromadka

URNWA. (18. prosinec 2018). *Urnwa*. Načteno z Where we work:

<https://www.unrwa.org/where-we-work>

Williams, D. (29. červenec 2014). *Israel intensifies Gaza assault, Egyptians revise truce plan*.

Načteno z Reuters: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-gaza/israel-intensifies-gaza-assault-egyptians-revise-truce-plan-idUSKBN0FV04A20140729>

World, B. (prosinec 2006). *The Role and Performance of Palestinian NGOs*. Načteno z In

Health, Education and Agriculture:

<http://siteresources.worldbank.org/INTWESTBANKGAZA/Resources/294264-1166525851073/NGOreportDec06.pdf>

Seznam příloh

Obrazové přílohy

Obrázek 1- vlajka Palestiny (zdroj: https://www.vlajky.eu/)	50
Obrázek 2 -Znak Palestiny (zdroj: https://www.palestine.cz/).....	50
Obrázek 3 - Jicchak Rabin, Bill Clinton a Jásir Arafat po podepsání mírových dohod z Osla (zdroj: Wikimedia Commons).....	51
Obrázek 4 - Mahmud Abbás (zdroj: https://lajmi.net/tag/mahmud-abas/).....	51
Obrázek 5 - současný izraelský premiér Benjamin Netanjahu (zdroj: https://www.latribune.fr/economie/international/israel-netanyahu-au-coeur-d-une-enquete-pour-fraude-et-corruption-627075.html)	52
Obrázek 6 - Jásir Arafat (zdroj: iDNES.cz).....	52
Obrázek 7 - první izraelský premiér David Ben-Gurion (zdroj: https://www.biography.com/people/david-ben-gurion-9207132)	53

Mapové přílohy

Osídlovací politika Izraele.....	54
----------------------------------	----

Obrázové přílohy

Obrázek 1- vlajka Palestiny (zdroj: https://www.vlajky.eu/vlajky/525/Flag_of_Palestine.jpg)

Obrázek 2 -Znak Palestiny (zdroj: <https://www.palestine.cz/>)

Obrázek 3 - Jicchak Rabin, Bill Clinton a Jásir Arafat po podepsání mírových dohod z Osla (zdroj: Wikimedia Commons)

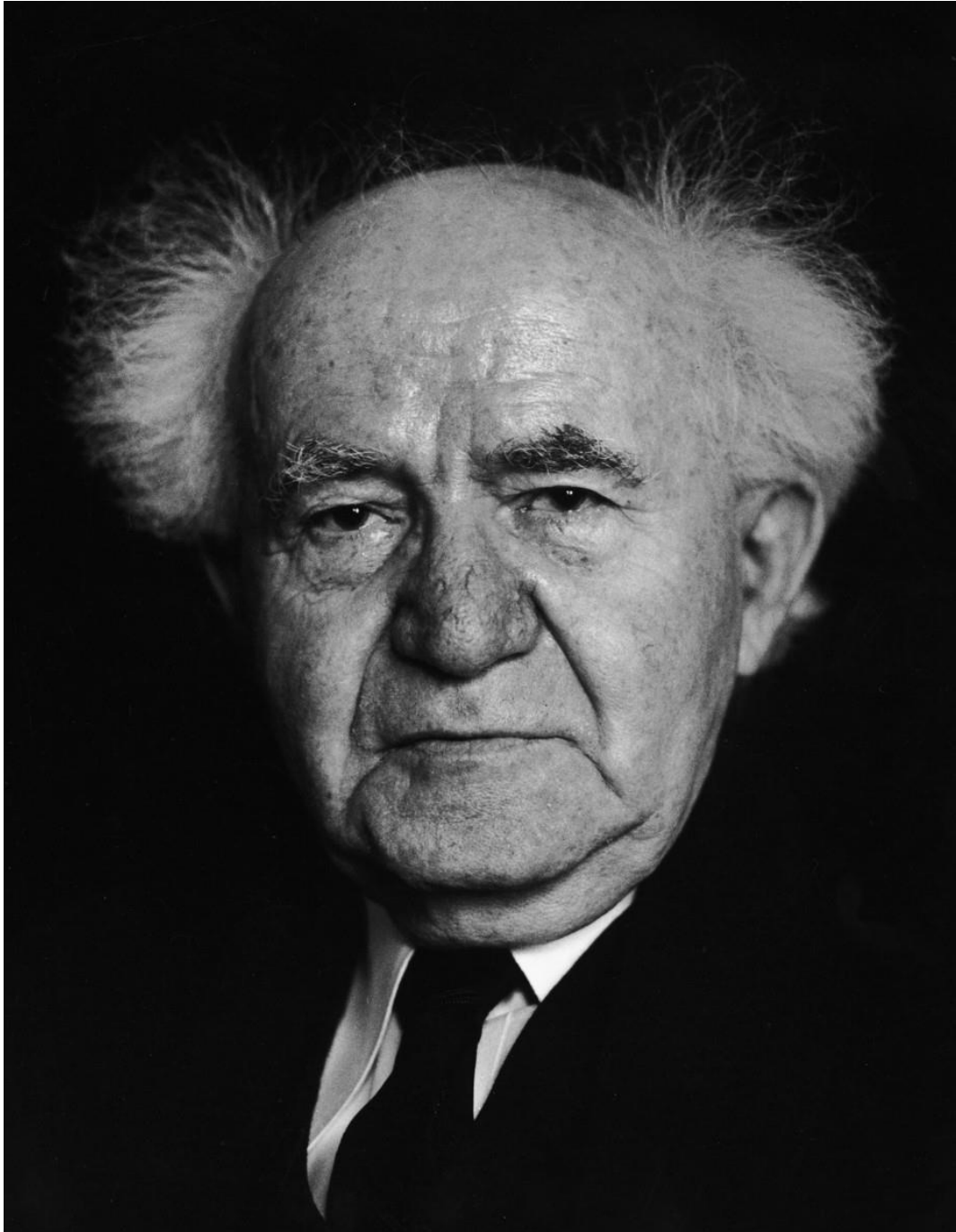
Obrázek 4 - Mahmúd Abbás (zdroj: <https://lajmi.net/tag/mahmud-abas/>)

Obrázek 5 - současný izraelský premiér Benjamin Netanjahu (zdroj: <https://www.latribune.fr/economie/international/israel-netanyahu-au-coeur-d-une-enquete-pour-fraude-et-corruption-627075.html>)

Obrázek 6 - Jásir Arafat (zdroj: iDNES.cz)

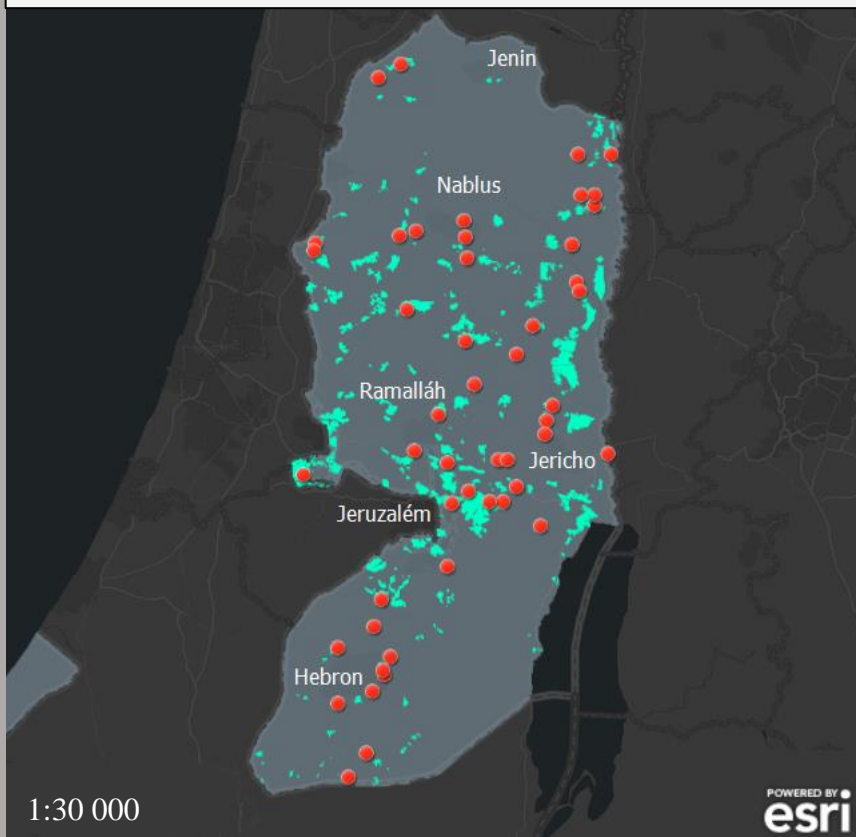

*Obrázek 7 - první izraelský premiér David Ben-Gurion (zdroj:
<https://www.biography.com/people/david-ben-gurion-9207132>)*

OSÍDLOVACÍ POLITIKA IZRAELE

Po šestidenní válce začal Izrael na Západním břehu Jordánu budovat osady, aby mohl efektivně spravovat okupované území. Do těchto osad se často stěhovali radikální Židé, pro které bylo osídlování palestinského území plnění Božího plánu. Izrael ve snaze ochrany židovského obyvatelstva začal na Západním břehu Jordánu vystavovat vojenský základny. Izraelské osady stojí často na základech palestinských vesnic, ze kterých bylo palestinské obyvatelstvo často velmi nekompromisně vystěhováno. Většina palestinských obyvatel se uchýlila do uprchlických táborů. V roce 2018 bylo v uprchlických táborech registrováno více než 1,5 mil. lidí (UNRWA, 2018).

Osídlovací politika Izraele v Západním břehu Jordánu (2018)

Osídlovací politika Izraele na Západním břehu Jordánu (2018)

- Izraelské vojenské základny
- Izraelské osady

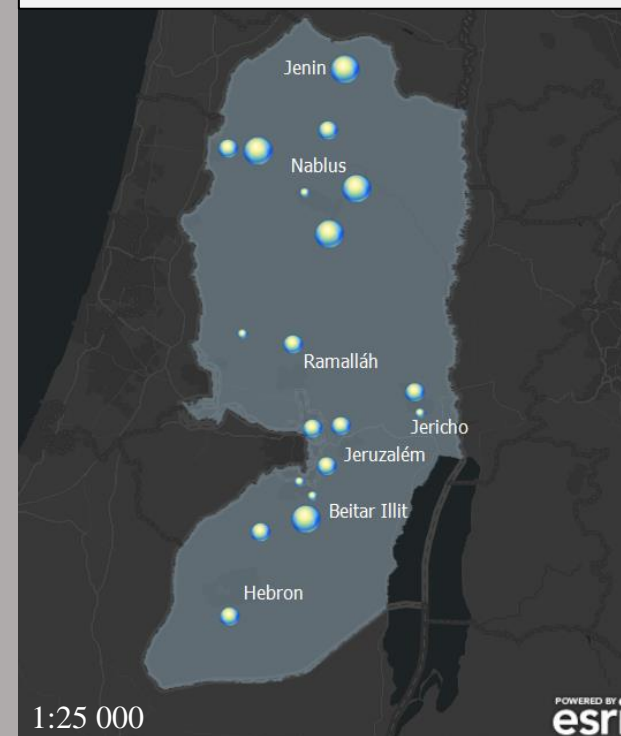
Uprchlické tábory na Západním břehu Jordánu (2018)

- méně než 5 000
- 5 000-10 000
- více než 10 000

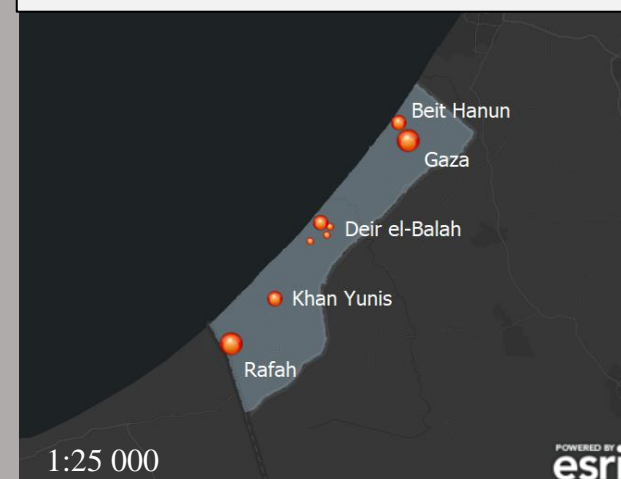
Uprchlické tábory v Pásmu Gazy (2018)

- méně než 50 000
- 50 000-100 000
- více než 100 000

Uprchlické tábory na Západním břehu Jordánu (2018)

Uprchlické tábory v pásmu Gazy (2018)

Alena PROCHÁZKOVÁ,
Liberec, 2019
ArcGis online, ESRI

Zdroj: UNRWA [online], dostupné z: <https://www.unrwa.org/where-we-work/west-bank> [citováno: 10.3.2019], <https://www.unrwa.org/what-we-do> [citováno: 11.3.2019]